Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• № 181 (20. 448) • 1989 йил 5 август, шанба • Баҳоси 3 тийин.

Республика партия, совет, касаба союз органлари фаоллари вакиллари кенгашининг

ҚАРОРИ

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДАГИ МАЪНАВИЙ-РУҲИЙ ВАЗИЯТНИНГ АҲВОЛИ УЧУН ҲАМДА ЎТКИР СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ МАСАЛАЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ УЧУН ПАРТИЯ, СОВЕТ ВА КАСАБА СОЮЗ ОРГАНЛАРИ, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Советининг совет халқига Мурожаатномасида таъкидланганидек, сўнгги вақтдаги воқеалар, иш ташлаш ва стачкалар, ҳали у, ҳали бу регионда содир бўлаётган миллий можаролар мамлакатимиздаги қайта қуриш ўткир ва оғир даврни бошидан кечираётганини кўрсатиб турибди.

Кенгаш шуни қайд этадики, кейинги вақтларда республиканинг турли регионларида ҳам меҳнат коллективларида ҳал этилмаган иқтисодий ва ижтимоий муаммолар заминида можароли вазиятлар тез-тез учраб турибди. Самарқанд область Маржонбулоқ руда конининг «Зармитан» шахтасида, Бекобод шаҳридаги автобус-таксомотор паркида ва бошқа жойларда намоён бўлган иш ташлашлар шуни кўрсатадики, бундай ҳаракатларга кўп жиҳатдан жойлардаги хўжалик ва совет органларининг тепса тебранмаслиги, меҳнаткашлар турмушининг ғоят муҳим муаммоларини ҳал этишда партия ва касаба союз ташкилотларининг ташаббуссизлиги сабаб бўлди.

Масалан, меҳнат коллективларида неча йиллар мобайнида меҳнат шароитини яхшилаш масалалари ҳал этилмай келинмоқда, хавфсизлик техникасининг энг оддий талабларини бузиш, иш ҳақини тўлашни асоссиз равишда кечиктириш каби ва бошқа ҳоллар тез-тез учраб турибди.

Иқтисодий ислоҳот йўл қўйиб бўлмайдиган даражада суст суръатлар билан амалга оширилмоқда, бу эса меҳнат коллективларининг ҳуқуқларини рўёбга чиқаришда уларнинг ташаббусини бўғиб қўймоқда. Яхшироқ хўжалик юритиш йўли билан давлат корхонаси тўғрисидаги Қонун доирасида энг ўткир социал муаммоларни тезроқ ҳал этиш имкониятининг йўқлиги меҳнаткашларни ҳаққоний ғазаблантирмоқда. Айрим раҳбарлар ўткир социал муаммолар тўғрисида юқори органларга навбатдаги ахборотни бериб, уларни ҳал этмасликка ҳаракат қиладилар.

Меҳнат, технология ва жамоат интизоми бузилишига эътибор қилинмаётган, палапартишликка, белгиланган тартибдан чекинишларга кўникиб қолган корхоналар сони камаймаяпти. Машина-ускуналар, механизмларнинг кўплаб бекор туриб қолиши, маҳсулот етказиб бериш планларининг чала бажарилиши кўп жиҳатдан сабабсиз ишга чиқмаслик, маъмуриятнинг ижозати билан ишга келмаслик билан, кўпинча эса одамларнинг меҳнатини тўғри ташкил эта билмаслик билан ҳам боғлиқдир.

Хўжалик муносабатларида, айниқса шартномавий мажбуриятларни бажаришда, социалистик мулкни муҳофаза қилиш тўғрисидаги, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарганлик учун жавобгарлик ҳақидаги қонунларни ижро этишда қонунчиликка риоя этилишида ҳамон жиддий камчиликлар мавжуд.

Партия комитетлари, халқ депутатлари Советлари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш тўғрисида» 1986 йил 20 ноябрда қабул қилган қарорини бажариш юзасидан амалий ишларни ташкил этмадилар. Ана шу қарор қайта қуришни ҳуқуқий таъминлаш масалаларида энг асосий партиявий ҳужжатдир.

Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришни издан чиқаради, меҳнат коллективларида маънавий муҳитни ёмонлаштиради, онгли меҳнаткашларни асабийлаштиради, интизомнинг бўшашувига имконият яратади, салбий кайфиятларни келтириб чиқаради, булардан айрим масъулиятсиз кимсалар норозиликни давлат, партия, совет ва хўжалик органлари билан мухолифлик ўзанига буриб юбориш учун фойдаланадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика кенгаши меҳнаткашларнинг қонуний талабларига қўшиладилар ва қўллаб-қувватлайдилар, уларнинг қайта қуришни яна ҳам қатъият билан олиб бориш, меҳнат ва турмушнинг янги шароитларини вужудга келтириш йўлидаги бюрократик ғовларни емириш муддаосини тўла-тўкис тушунадилар, туб иқтисодий ислоҳот, демократиялаш, ошкоралик жараёнини янада ривожлантириш учун курашаётган барча кучларни мумкин қадар кўпроқ бирлаштириш зарур, деб ҳисоблайдилар.

Кенгаш иқтисодий фаолиятни издан чиқарувчи ва жамоат турмушини беқарорлаштирувчи номатлуб ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида қуйидагиларни таклиф этади:

область, шаҳар, район партия комитетлари, область ҳамда шаҳар ва район ижроия комитетлари, министрликлар, идоралар, корхоналарнинг раҳбарлари бир ой ичида ҳар бир меҳнат коллективидаги ишларнинг аҳволини ғоят синчиклаб ўрганиб чиқсинлар, бунда жуда муҳим иқтисодий ва социал масалаларни ҳал этиш учун кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўриш, корхоналар ва ташкилотларга берилаётган ҳуқуқлардан энг кўп даражада фойдаланиш назарда тутилсин. Жойлардаги раҳбарларнинг ҳуқуқ доирасига кирадиган масалаларнинг ҳал этилиши учун мана шу раҳбарларнинг масъулияти оширилсин.

Шу мақсадда барча бошланғич партия ташкилотларида очиқ партия йиғилишлари ўтказилсин ҳамда партия ташкилотларининг меҳнат коллективларига таъсирини кучайтириш ва коммунистларнинг пешқадамлик ролини ошириш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилсин.

Неча йиллар мобайнида жойларда ҳал этилмай қолаётган, аммо, одамларни ниҳоятда қизиқтираётган атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалалари кўриб чиқилсин, уни соғломлаштириш, нархларни, тарифларни, иш ҳақини, тунги меҳнат ҳақини адолатли белгилаш, ишчиларни коржома билан таъминлаш, ишчи ва хизматчиларнинг овқатланишини, уларга транспорт, медицина хизматини ташкил этиш, ишлаб чиқаришда ҳам, ётоқхоналарда ҳам турмуш шароитларини яхшилаш юзасидан аниқ-равшан амалий чоралар кўрилсин.

Уруш ва меҳнат ветеранлари, байналмилалчи жангчилар, ёлғиз оналар, аҳолининг бошқа тоифасига мансуб кишилар ўзларига давлат бериб қўйган имтиёзлардан ҳеч қандай тўғаноқсиз фойдалана олишларн эътибор билан ўрганиб чиқилсин ва шундай чоралар кўрилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон касаба союзлари республика кенгаши билан биргаликда 1990 йилнинг 1 январига қадар квартираларни, енгил автомашиналарни, санаторийлар ва дам олиш уйларига йўлланмаларни, гўштли, сутли ҳамда бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини, чорва учун ем-хашакни тақсимлаш оилавий фермаларни ташкил этиш ҳамда якка тартибдаги уй-жой қурилиши учун ер участкаларини ажратиб бериш каби масалаларда ижтимоий адолатни таъминлайдиган янги тартибни ишлаб чиқсин. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, депутатлар комиссиялари билан биргаликда мазкур масалаларни республиканинг ҳар бир регионига тадбиқан кўриб чиқилсин.

Йиғилиш тегишли органлар сайлов кампанияси давомида СССР халқ депутатларига сайловчилар берган наказларни чуқур ва ҳар томонлама таҳлил этишлари, уларнинг сўзсиз бажарилиши учун чоралар кўришлари зарур, деб ҳисоблайди. Меҳнаткашлар ўзларининг депутатларига берган наказлари қандай амалга оширилаётганини кўриш имконини берадиган механизмни ишлаб чиқиш зарур.

Ўзбекистон касаба союзлари республика кенгаши ишчи назорати комиссияларининг фаолиятини авж олдириши, уларнинг куч-ғайратларини ғоят камёб товарлар ва хизматларни тақсимлаш янгича қоидаларига қаттиқ риоя этилишига қаратиши зарур. Аҳолига савдо ва маиший хизматни бутун чоралар билан яхшилаш учун ишчилар назорати ҳуқуқлари ва имкониятларидан кенгроқ фойдаланиш зарур. Касаба союз ташкилотлари ўз ҳуқуқларидан фойдаланиб ва бурчларини бажара бориб, коллектив шартномаларининг амалга оширилиши устидан назоратни кучайтиришлари, корхоналар ва ташкилотлар маъмуриятининг журъатсизлиги, эпчил эмаслиги сабабли можароли вазиятлар ва меҳнат низолари вужудга келишининг қатъиян олдини олишлари керак. Касаба союз комитетлари, меҳнат коллективларининг кенгашлари, меҳнат низолари комиссиялари ҳамда бошқа жамоат тузилмалари орқали меҳнаткашларни социал-иқтисодий масалаларга доир қарорларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга фаол жалб этиш лозим. Меҳнат шароитлари ва унга ҳақ тўлаш, хавфсизлик техникаси қоидаларига, меҳнаткашларнинг бошқа ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этиш соҳасидаги энг долзарб масалалар меҳнаткашлар билан биргаликда муҳокама қилинсин ва уларнинг ечими топилсин, меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари жуда тўлиқ рўёбга чиқарилиши учун шарт-шароитлар яратилсин.

Халқ депутатлари область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари кооперативларнинг фаолиятини синчиклаб таҳлил этсинлар, **ҳар бирини ривожлантиришнинг мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслигини аниқласинлар,** ишлаб чиқаришга қилинган реал сарф-харажатларга мос келадиган нархларда товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш йўлидан бораётган кооперативларнинг ишини бутун чоралар билан рағбатлантирсинлар. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ва кўрсатилаётган хизмат ҳақини асоссиз равишда ошираётган, аҳолининг қонуний ғазабланишига сабаб бўлаётган **чайқовчи кооперативларга нисбатан конкрет чоралар кўрилсин.** Бу ишга жамоатчилик, депутатларнинг группалари жалб этилсин, улар у ёки бу кооперативнинг фаолияти қанчалик фойдали эканлигини аниқласинлар.

Республика министрликлари ва идоралари халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари билан биргаликда зарар кўраётган ёки паст рентабелли ҳар бир корхона, колхоз, совхоз, ташкилотнинг фаолиятини ўрганиб чиқиб, уларнинг ишини яхшилаш ёки уларни тугатиш, ёхуд меҳнат коллективига ижарага бериш чораларини кўрсинлар.

Меҳнаткашларга иш ҳақи ўз вақтида берилиши учун республика банклари ва корхоналари раҳбарларининг жавобгарлиги оширилсин.

Ўзбекистон ССР Прокуратурасига, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигига, Ўзбекистон ССР Адлия министрлигига, Ўзбекистон ССР Олий судига, Ўзбекистон ССР Давлат арбитражига, Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетига, Ўзбекистон ССР касаба союзлари республика кенгашига план ва шартнома интизоми бузилишининг олдини олиш, бунга йўл қўймаслик ва уларни ҳуқуқий воситалар билан бартараф этиш юзасидан биргаликдаги ишларни мувофиқлаштиришни яхшилаш ҳамда унинг самарадорлигини ошириш тавсия қилинсин. Республика социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, социалистик демократияни авж олдириш, фаол олға ҳаракат қилиб боришга халақит бераётган барча нарсаларга қарши курашда меҳнаткашларнинг ғайратини кучайтириш вазифаларини ғоят муваффақиятли равишда амалга ошириш манфаатларини кўзлаб, уларнинг ихтиёрида бўлган ҳуқуқий воситалардан мумкин қадар кўпроқ фойдаланилсин.

1989 йилнинг иккинчи ярми мобайнида республика аҳолиси ялпи ҳуқуқий таълимининг аниқ системасини ташкил этиш зарур деб ҳисоблансин, меҳнаткашларда ҳуқуқ ва бурчлар бирлигини чуқур англашни, совет қонунларига нисбатан ҳурматни шакллантириш шу системанинг бош вазифасидир. Бу йўналишдаги куч-ғайратларни мувофиқлаштириш вазифаси Ўзбекистон ССР Адлия министрлиги зиммасига юклансин.

Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида СССР Олий Советининг совет халқига Мурожаатномаси теварагидаги тушунтириш ишларини авж олдириб юборишлари, ҳар хил баҳоналар билан тўсқинлик қилиш, фаолиятсизликни ниқоблаш йўлидаги уринишларга қарши қатъиян курашишлари, мавжуд қийинчиликлардан фойдаланиб қолишга уринаётган иғвогорлар, ғаламисларга зарба беришлари керак. Саросималикка ва ноуюшқоқликка йўл қўйилмасин, зўр ғайрат билан рўй-рост, ошкора ҳаракат қилинсин. Иш ҳар бир коллективда социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий вазиятни яхшилаш сари қатъият билан олиб борилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоларини, СССР халқ депутатларини, Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон ССР Олий Советининг депутатларини, министрликлар ва идораларнинг раҳбарларини жойлардаги вазиятни ўрганиш, кечиктириб бўлмайдиган муаммоларни ҳал этиш ва мазкур кенгаш тавсияномалари қандай бажарилаётганлигини назорат қилиш учун меҳнат коллективларига юбориш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ

ҚОНУНИ

СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети ва унинг органлари қабул қилган СССР қонунлари ва бошқа актларни эълон қилиш ва уларни кучга киритиш тартиби тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Совети қабул қилган СССР Қонунлари ва бошқа актлар СССР Олий Совети Президиуми томонидан иттифоқдош республикаларнинг тилларида чиқадиган «СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг ведомостлари»да улар қабул қилинганидан кейин етти кундан кечиктирмай, шунингдек «Известия Советов народних депутатов СССР» газетасида эълон қилинади.

«Ведомостлар»да СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Олий Советининг Раиси, СССР Конституция назорати комитети қабул қилган ҳужжатлар ҳам эълон қилинади.

2-модда. «СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг ведомостлари»да ва «Известия» газетасида эълон қилинган, ушбу Қонуннинг 1-моддасида кўрсатилган СССР қонунлари ва бошқа актлар расмий равишда эълон қилинган ҳужжат, деб ҳисобланади.

СССР халқ депутатлари съездининг, СССР Олий Советининг ва унинг Президиумининг актлари бошқа матбуот органларида ҳам эълон қилиниши, телевидение ва радио орқали эшиттирилиши, телеграф орқали берилиши, тегишли давлат ва жамоат ташкилотларига юборилиши мумкин.

3-модда. СССР қонунлари, СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг норматив тусдаги бошқа актлари улар «СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг ведомостлари»да эълон қилингандан кейин ўн кун ўтгач, бутун СССР территориясида бир вақтнинг ўзида кучга киради. «Ведомостлар»да эълон қилинишидан олдин «Известия» газетасида эълон қилинган ўша актлар «Известия»да эълон қилингандан сўнг ўн кун ўтгач кучга киради. СССР халқ депутатлари съезди ёки СССР Олий Совети томонидан актни қабул қилиш чоғида уни кучга киритишнинг бошқа муддатлари белгиланган бўлса, бундай ҳолларда актларнинг кучга киришининг ушбу моддада кўзда тутилган муддатлари қўлланилмайди.

4-модда. СССР Олий Совети Президиумининг умумий аҳамиятга эга бўлмаган фармонлари ва қарорлари эълон қилинмасдан, бу фармонлар ва қарорларнинг амал қилиши тааллуқли бўлган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва шахслар эътиборига етказиш учун тегишли давлат органлари ва жамоат ташкилотларига юборилиши мумкин. Бундай актлар, агар СССР Олий Советининг Президиуми уларни кучга киритишнинг бошқа муддатини белгиламаган бўлса, уларни давлат органлари ва жамоат ташкилотлари олган пайтдан бошлаб кучга киради.

5-модда. «СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг ведомостлари»да СССР Ташқи ишлар министрлигининг тақдимига мувофиқ ССР Иттифоқи номидан тузилган ҳамда СССР Олий Совети ратификация қилган, СССР учун кучга кирган халқаро шартномалар ҳам эълон қилинади.

Чет тилларда матнлари бир хилда бўлган СССР халқаро шартномалари «Ведомостлар»да ана шу тиллардан бирида рус тилидаги расмий таржимаси билан эълон қилинади.

6-модда. «СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг ведомостлари» ҳар ҳафтада чиқарилади ва у уч бўлимдан иборат бўлади.

Биринчи бўлимда:

СССР қонунлари ҳамда СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг бошқа актлари;

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қарорлари;

СССРнинг халқаро шартномалари;

СССР Конституция назорати комитетининг актлари эълон қилинади.

Иккинчи бўлимда:

СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорлари;

СССР Олий Совети Раисининг фармойишлари эълон қилинади.

Учинчи бўлимда СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети, Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети, СССР Олий Советининг Президиуми, СССР Олий Советининг Раиси, СССР Олий Советининг комитетлари, доимий комиссиялар, палаталар ва съезднинг, СССР Олий Советининг ҳамда унинг Президиумининг бошқа органлари, СССР парламент группаси, шунингдек СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссияси фаолиятига доир ахборотлар эълон қилинади.

СССР Олий Совети Президиумининг қарорига мувофиқ айрим актлар, ҳужжатлар ва материаллар «Ведомостлар»га иловада эълон қилиниши мумкин.

7-модда. «СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг ведомостлари»да эълон қилинадиган актлар тегишли тартиб рақамига эга бўлган моддалар билан берилади. Актларга иловалар шу актларнинг ўзи берилган моддалардан кейин эълон қилинади.

8-модда. Иловада келтирилган СССР қонун актлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.
Москва, Кремль.
1989 йил 31 июль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИДА

МОСКВА. (ТАСС). Пойтахтда СССР Олий Советининг биринчи сессияси ўз ишини якунламоқда.

3 август куни СССР Олий Совети Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонунига ўзгартишлар ва қўшимчаларни қабул қилди. Давлат корхоналарига, уларнинг меҳнат коллективларига хўжалик юритиш формаларини мустақил танлаб олиш ҳуқуқи берилди. Мустақил социалистик товар ишлаб чиқарувчи сифатида корхоналарга қимматли қоғозлар бозорига чиқиш ва қўшимча маблағларни сафарбар этиш учун акциялар, муқобил заёмлар чиқариш ва шу хил бошқа операцияларни амалга ошириш ҳуқуқи ҳам берилди.

Корхоналарга ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг бир қисмини мустақил тасарруф этиш имконияти берилди. Қонун давлат буюртмалари корхоналар ишлаб чиқариш программасининг 100 процентдан камроғини ўз ичига олишини талаб қилади. Эндиликда ана шу буюртмаларни белгилаш ҳуқуқи фақат СССР Госпланида бўлади.

Давлат корхоналарининг меҳнат коллективлари бирлашмалар составидан эркин ҳолда чиқа оладилар. Айни вақтда улар бирлашмалар, концернлар, акционерлик жамиятлари, уюшмалар составига кириш тўғрисида мустақил қарор қабул қилишга ҳақлидирлар. Барча давлат корхоналарига ташқи савдо операцияларида иштирок этиш ҳуқуқи таъминланади.

СССР Олий Совети 3 август кунги кечки мажлисида СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Госплани раиси Ю. Д. Маслюковнинг 1990 йилда халқ хўжалигини ривожлантириш планининг асосий йўналишлари тўғрисидаги ахбороти тингланди. Унда мамлакат экономикасини молиявий соғломлаштириш тадбирлари ҳисобга олинган.

4 август — сессиянинг якунловчи куни.

СССР Министрлар Советида

СССР Министрлар Совети томонидан шахтёрларнинг меҳнат коллективлари вакиллари билан батафсил муҳокама қилингандан кейин «Ҳукумат комиссиялари билан ВЦСПС ҳамда мамлакатнинг кўмир қазиб чиқарувчи регионлари меҳнаткашларининг иш ташлаш комитетлари иштирокида қабул қилинган қўшма қарорларнинг бажарилишини таъминлаш тадбирлари тўғрисида» кенгайтирилган қарор қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиуми шу йил 3 август куни республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планининг 1989 йил биринчи ярмида бажарилиши якунларини кўриб чиқиб, саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7,7 процент, ҳосил қилинган миллий даромад 5,7 процент ўсганлигини, давлат бюджетининг даромад қисми 40,9 миллион сўм ошириб ижро этилганлигини таъкидлади. Маиший хизмат соҳаси тармоқларида муайян ижобий натижаларга эришилди.

Айни пайтда республиканинг иқтисодий ва социал ривожланишида ҳозирча муҳим ўзгаришлар содир бўлмади. Бунга энг аввало хўжалик юритишнинг янгича усулларини фаол жорий этиш, ҳамма жойда уюшқоқлик, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш масалаларига эътибор сусайганлиги сабаб бўлди. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги, қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ва химия саноати корхоналарида маҳсулот ўсишининг пасайишига йўл қўйилди. 137 та корхона истеъмолчиларга 102 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди.

Қишлоқ хўжалигида мева, сабзавот, картошка ва хашак тайёрлаш паст суръатлар билан олиб борилмоқда, чорвачиликни жадал ривожлантириш юзасидан таъсирчан чоралар кўрилмаяпти. Капитал қурилишда битказилмай қолган объектлар ҳажми ошиб бормоқда. Эмиссия миқдори камайиш ўрнига балки ҳамон кўпаймоқда. Истеъмол моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари ва пулли хизматларнинг энг муҳим турлари тақчиллигини тугатишда республикадаги айрим совет ва хўжалик органларининг лоқайдлиги кескин танқид қилинди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети министрликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, Иттифоқ қарамоғидаги бирлашмалар ва корхоналар раҳбарлари зиммасига шу йилнинг биринчи ярмида ишда йўл қўйилган нуқсонлар ва камчиликларнинг сабабларини дарҳол таҳлил этиш ҳамда қолоқликнинг ўрнини тўлдиришга ва давлат буюртмаси ҳамда бошқа энг муҳим кўрсаткичлар бўйича йиллик планни сўзсиз бажаришга қаратилган туб чора-тадбирларни амалга ошириш вазифасини юклади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Давлат агросаноат комитети, Давлат қурилиш комитети, министрликлар ва идоралар, Иттифоқ қарамоғидаги корхоналар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, «Узвторчермет» ва «Узвторцветмет» бирлашмалари раҳбарларининг зиммасига тайёрлаш суръатларини кучайтириш, август ойи ва 1989 йил учун темир-терсак топшириш планини бажариш, йўл қўйилган қарздорликнинг ўрнини 1989 йил 1 ноябрига қадар тўлдириш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўриш вазифасини юклади.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига энг қисқа агротехника муддатларида ғўзани парвариш қилишда йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этиш, белгиланган топшириқларга мувофиқ равишда мева-сабзавот маҳсулотлари, полиз экинлари ва картошка етказиб бериш суръатларини кескин ошириш тўғрисида топшириқ берилди. Ғоят қисқа муддатларда қишлоқ меҳнаткашларининг томорқа участкалари ҳажмини кўпайтириш юзасидан ташкилий тадбирларни амалга ошириш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Давлат қурилиш комитетига, Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитетига, «Узагрострой»га, министрликлар ва идораларга, халқ депутатлари Совети ижроия комитетларига икки ҳафта муддат ичида ишдаги узилишлар сабабларини пухта таҳлил этиш ҳамда бундан буён битказилмай қолган қурилишлар миқдори ва ҳажмини камайтириш мақсадида объектлар тўла бутланган, зарур хом ашё ва бошқа ресурслар билан таъминланган тақдирдагина уларни қуришга рухсат бериш вазифаси топширилди.

Республика халқ хўжалигини моддий-техника ресурслари билан таъминлаш соҳасидаги ишларнинг қониқарсиз аҳволда эканлиги кескин танқид қилинди. Ўзбекистон ССР Госснаби (Т. Шарипов)-га таъминот территориал органлари ишини яхшилаш юзасидан шошилинч чоралар кўриш топширилди. Бунинг учун икки ҳафта муддат ичида манфаатдор министрликлар, идоралар корхоналар ва бирлашмалар, қурилиш комплексининг пудратчи ташкилотлари билан биргаликда материаллар ва ускуналарни 1989 йил учун белгиланган номенклатурада ўз вақтида етказиб бериш масалалари ҳал этилсин. Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига зарур муддатларда 1990 йилги материал-техника ресурслари лимитлари (фондлари)ни министрликлар ва идораларга етказишни таъминлаш таклиф этилди.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИРЙЎЛЧИЛАРИНИНГ КАТТА ВАЗИФАЛАРИ

Бешта иттифоқдош республика экономикасининг муваффақиятли ривожланиши кўп жиҳатдан Ўрта Осиё магистралининг бир меромда ишлашига боғлиқдир. 4 август куни Тошкентда Бутуниттифоқ темирйўлчилар кунига бағишлаб ўтказилган тантанали йиғилишда шу ҳақда гапирилди.

Темир йўл бошлиғи Н. Белогуровнинг докладида, нутқларда қайд этиб ўтилганидек, кейинги вақтларда магистралда катта-катта ўзгартишлар амалга оширилди, янги қувватлар ишга туширилди, техника янгиланди.

Шу билан бирга магистралда гарчи йўл ярим йил ичида юк ташиш планини бажарган бўлса-да, ҳали ҳал этилмаган муаммо ва камчиликлар кўп. Натижалар юқорироқ бўлиши мумкин эди: ўтган йилга нисбатан иш ҳажмлари камайди, бунинг оқибатида кўп минг кишилик коллектив талайгина даромаддан маҳрум бўлди. Пассажирлар ташишни ташкил этишда ишлар яхшиланаётгани йўқ. Ҳаракат хавфсизлиги хизмати ишида жиддий нуқсонлар намоён бўлмоқда. Магистраль барча меҳнатчиларининг куч-ғайратларини мумкин қадар кўпроқ бирлаштириш, хўжалик юритиш янги принциплари асосида экономикани бошқаришни қайта қуриш суръатларини янада оширган тақдирдагина етилган муаммоларни ҳал этиш мумкин.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ш. З. Камолхўжаев, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг ахбороти

ЭКОНОМИКАНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛИДАН

1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида Ўзбекистон ССРни социал-иқтисодий ривожлантириш

1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида экономиканинг бир қанча участкаларида республикани социал-иқтисодий ривожлантиришнинг айрим кўрсаткичларида ўсишнинг барқарор суръатларига эришишда ҳали кескинлик сақланиб турди.

Корхоналарнинг тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтиши план топшириқлари ва давлат буюртмасини бажаришда юксак пироворд натижаларга эришилишига олиб келмади.

Фан-техника тараққиёти, моддий-техника базасини янгилаш суръатлари етарли эмас, бу эса ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига салбий таъсир этмоқда. Капитал қурилишдаги ишлар аҳволи яхшиланмаяпти. Ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш топшириқлари бажарилмаяпти, бу эса чала қурилишларнинг кўпайишига олиб келмоқда. Уй-жой ва социал соҳанинг айрим объектларини қуриш суръатлари сусайди. Саноат ва қурилишдаги кўпгина корхоналарда ўртача иш ҳақи меҳнат унумдорлигининг ўсишидан илдамлаб кетмоқда. Энг муҳим товарлар тақчиллиги кескинлашди. Ҳатто ўтган йили етарлича бўлган маҳсулот турларига ҳам аҳолининг талаби қондирилмай қолмоқда. Республиканинг кўпгина районларида экологик аҳвол кескин бўлиб турибди.

1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида республикани социал-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди (ўсиш процент ҳисобида):

	1989 йил 1-ярмида 1988 йилнинг 1-ярмига нисбатан процент ҳисобида (амалдагиси)	Маълумот учун: 1988 йилнинг 1-ярмида 1987 йилнинг 1-ярмига нисбатан процент ҳисобида (амалдагиси)
Ҳосил қилинган миллий даромад	5,7	1,8
Ижтимоий меҳнат унумдорлиги	3,1	—3,3
Саноат маҳсулоти	7,7	1,9
Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш (спиртли ичимликлардан ташқари)	7,9	7,4
Шу жумладан:		
Озиқ-овқат	3,5	1,5
Ноозиқ-овқат	11,0	12,0
Давлат марказлаштирилган капитал маблағлари ҳамда корхоналар ва ташкилотларнинг фондлари маблағлари эвазига ишга туширилган:		
асосий фондлар	—6	10
уй-жойлар	—8	5
Давлатнинг марказлаштирилган капитал маблағлари ҳамда корхоналар ва ташкилотларнинг фондлари маблағлари	—8	1
Умумий фойдаланишдаги транспортда ташилган (жўнатилган юк ҳажми)	1,8	0,9
Умумий фойдаланишдаги транспорт пассажир обороти	—0,5	—3,8
Халқ хўжалигидаги эришилган фойда (қишлоқ хўжалиги корхоналари, матлубот кооперацияси ва давлат страхованиеси фойдаси бу ҳисобга кирмайди)	11,5	12,6
Ишчилар ва хизматчилар сони	—0,9	1,2
Халқ хўжалигида меҳнатга ҳақ тўлаш фонди	5,6	5,7
Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи	6,5	4,5
Колхозларнинг ижтимоий хўжалигидаги колхозчилар меҳнатига тўланадиган ўртача ойлик ҳақ	0,4	5,6
Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳолига тўловлар ва имтиёзлар	2,6	4,4
Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти	7,8	8,2
Аҳолига кўрсатилган пулли хизматлар	10,4	22,0

1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида **ҳосил қилинган миллий даромад** таққосланадиган нархларда ўтган йилнинг шу давридаги 149 миллион сўм ўрнига 479 миллион сўм кўпайди.

11,7 миллиард сўмлик **саноат маҳсулоти** ишлаб чиқарилди. Бу 1988 йилнинг биринчи ярим йиллигига нисбатан 0,8 миллиард сўм кўпдир.

Халқ хўжалигида **молияни** соғломлаштириш юзасидан кўрилаётган тадбирлар ҳали зарур натижаларни бергани йўқ. Зарар кўриб ишлаётган корхоналар ва ташкилотлар сони секин камаймоқда, саноатда буларнинг улуши 5 процент, қурилишда 4 процентдир. Тўлов интизоми паст, 1 июлга қадар банкларнинг қисқа муддатли ссудаларини тўлаш ва хўжалик ташкилотлари ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича муҳлати ўтиб кетган қарз 1,5 миллиард сўмга етди. Анчагина корхоналар ва ташкилотлар ўзларининг оборот маблағлари етишмаётган бир шароитда ишламоқдалар, ана шу етишмовчилик қарийб 3 миллиард сўмга баробардир.

Январь-июнь ойларида бюджетга оборот солиғи ва фойдадан тўловлар тушиши плани бажарилди. Бюджетга оборот солиғидан 1,8 миллиард сўм тушди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 203,5 миллион сўм кўпдир. Давлат корхоналари ва ташкилотларининг фойда (даромад)дан бюджетга тўловлари 675,2 миллион сўмга етди.

Биринчи ярим йилликда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан муомалага кўпроқ пул чиқарилди.

Хўжалик юритишнинг янги формалари ёйилмоқда. Даромаднинг норматив тақсимлашга асосланган хўжалик ҳисобининг модели (иккинчи модель)ни 92 та саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси ва корхона қўлламоқда, бошқа тармоқларнинг бир қанча корхоналари ва ташкилотлари ҳам шу моделни қўлламоқда.

Биринчи ярим йилликнинг охирида саноатдаги 14 ишлаб чиқариш бирлашмаси ва корхона, 84 та қурилиш ташкилоти ижара пудратида ишлади.

СОЦИАЛ РИВОЖЛАНИШ

1989 йилнинг 1 июлига қадар республика **аҳолиси**нинг сони 20,1 миллион кишига етди.

Аҳолининг иш билан бандлиги. Республиканинг меҳнат ресурслари ярим йилликда ўрта ҳисобда 9,7 миллион киши бўлди ёки аҳоли сонининг 49 процентини ташкил этди.

Экономиканинг давлат секторида меҳнат ресурсларининг 54,6 проценти, колхозларнинг жамоат хўжалигида 9,3 проценти, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаси ҳамда якка тартибда меҳнат билан шуғулланаётган кооперативларда 1,1 проценти (ўриндош бўлиб ишлаётганлардан ташқари) банд бўлди, ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиётганлар 10,3 процентни, шахсий ёрдамчи хўжаликда меҳнат қилаётганлар 9,3 процентни ташкил этди.

Республикада аҳолини ишга жойлаштириш учун 172 та марказ (бюро) ташкил этилган. Биринчи ярим йилликда уларнинг ёрдами билан 63 мингдан кўпроқ киши, шу жумладан, илгари шахсий ёрдамчи хўжаликда ва уй-рўзғор ишида банд бўлган 7,2 минг киши ишга жойлаштирилди.

Ишга кириш мураккаб бўлгани учун ишламаётган ёшларнинг кўпайиб бораётганлиги қайд этилаяпти. Милиция ишга кириш зарурлиги ҳақида расман огоҳлантираётган граждандлар ўртасида 18—29 ёшдаги кишилар 29 процентни ташкил этади.

Биринчи ярим йилликда Фарғона областидаги воқеалар сабабли ялписига ишга чиқмаслик оқибатида қарийб 150 минг киши кунига баробар бўлган иш вақти йўқотилди. Маҳсулот камроқ чиқарилди, 15 миллион сўмлик иш ҳажми бажарилмади.

Аҳолининг даромадлари. Халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг пул билан тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи ўтган йилнинг биринчи ярим йиллигидаги 173,5 сўмдан 184,8 сўмга, колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ худди шу тарзда 124,6 сўмдан 125,1 сўмга етди.

Биринчи ярим йилликда иш ҳақининг ўсишига фойдани тақсимлаш тартибининг ва иқтисодий рағбатлантириш фондларини ҳосил қилишнинг номукаммаллиги, моддий рағбатлантириш фондининг ўсиши, иш ҳақини ошириш юзасидан марказлаштирилган тадбирларнинг амалга оширилиши таъсир қилди.

Иш ҳақининг ўсиши маълум даражада корхоналарнинг меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шарт-шароитларга ўтиши, шу мақсадлар учун илгари тўплаб қўйилган маблағлардан тўлаш туфайли бўлди.

Савдо, умумий овқатланиш ва моддий-техника таъминоти корхоналари ва ташкилотларида меҳнат коллективлари ишлаб топган маблағлар эвазига меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шартларига ўтказиш бошланди.

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан 3880 миллион сўмлик тўловлар ва имтиёзлар олди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 97 миллион сўм ёки 2,6 процент кўпдир.

Аҳоли пул даромадларининг ўсиш суръатлари улар товарлар харид этиш ва хизматлар ҳақини тўлашга қилаётган харажатларнинг ўсиш суръатидан 1,4 баравар кўп бўлди.

Аҳолининг СССР жамғарма банки муассасаларидаги пули биринчи ярим йилликда 438,3 миллион сўм кўпайди ва 6,6 миллиард сўмга етди. Бундан ташқари 1 июлга қадар 55,4 миллион сўмлик сертификатлар сотилди.

3 мингдан кўпроқ оила бюджетларини тадқиқ этиш натижаларига кўра, биринчи ярим йилликда жон бошига тўғри келадиган пул даромадлари ишчилар ва хизматчилар оиласининг ҳар бир аъзосига ойига 86,4 сўмни, колхозчилар оиласида 67,5 сўмни ташкил этди. Бу тегишли тарзда 1988 йилнинг биринчи ярим йиллигидагига нисбатан 4 ва 7 процент кўпдир. Ўтган йили республика аҳолисининг 44,7 проценти жон бошига ойига ўртача 75 сўмгача даромадга эга бўлган эди. 23,9 проценти 75 сўмдан 100 сўмгача, 14,4 проценти 100 сўмдан 125 сўмгача, 7,8 проценти 125 сўмдан 150 сўмгача, 4,1 проценти 150 сўмдан 175 сўмгача, 2,3 проценти 175 сўмдан 250 сўмгача, 1,9 проценти 200 сўмдан 250 сўмгача, 0,9 проценти 250 сўмдан кўпроқ даромадга эга бўлган.

Аҳолининг турлича социал гуруҳлари ўртасида жон бошига тўғри келадиган даромад даражасида анчагина фарқ бор, бунинг боиси шундаки, иш ҳақида ҳам (колхозчиларнинг иш ҳақи ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига нисбатан 22 процент кам бўлди), оила составида ҳам (колхозчилар оилаларида қарамоғида бўлганлар улуши ишчилар ва хизматчилар оилаларида қарамоғида бўлганлар улушидан кўпдир) фарқ бор.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш чакана нархларда 5,9 миллиард сўмга етди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 680 миллион сўм ёки 12,9 процент кўпдир. Айни вақтда озиқ-овқат маҳсулотлари ва ноозиқ-овқат товарлари 381 миллион сўмлик ёки 7,9 процент кўп чиқарилди); уларнинг ҳажми 5,2 миллиард сўмлик бўлди.

Биринчи ярим йилликда асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади.

	1989 йил 1-ярмида (амалдагиси)	топшириқнинг бажарилиш проценти	1989 йил 1-ярмида 1988 йилнинг 1-ярмига нисбатан процент ҳисобида
Гўшт (саноат йўли билан ишлаб чиқарилгани), минг тонна	139	105	101
Колбаса маҳсулотлари, минг тонна	31	102	101
Сарёғ, минг тонна	7,4	107	106
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти, (сутга айлантириб ҳисоблаганда), минг тонна	346	103	104
Маргарин маҳсулоти, минг тонна	17	100,8	100,8
Ўсимлик ёғи, минг тонна	297	102	106
Кондитер маҳсулотлари, минг тонна	107	103	107
Консервалар, миллионта шартли банка	245	106	91
шу жумладан: мева-сабзавот консервалари:	236	106	91

3,1 миллиард сўмлик ноозиқ-овқат халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарилди, бу ўтган йилнинг биринчи ярим йиллигига нисбатан 312 миллион сўмлик ёки 11 процент кўпдир. Корхоналар биринчи ярим йилликка олинган планларни 104 процент бажардилар, топшириққа қўшимча тарзда 120 миллион сўмлик товар ишлаб чиқарилди.

Биринчи ярим йилликда 2,1 миллиард сўмлик енгил саноат товарлари тайёрланди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 10 процент кўпдир. Енгил саноат товарлари ишлаб чиқариш 195 миллион сўмлик кўпайди.

Жами корхоналарнинг 10 проценти шартномавий мажбуриятларни буздилар. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигида шартномавий мажбуриятлар 99,0 процент бажарилди. Тошкент ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси 95,4 процент ва Андижондаги СССР 60 йиллиги номли ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси (94,6 процент) шартномавий мажбуриятларни юқорида айтилган даражадан ҳам пастроқ адо этдилар.

Ноозиқ-овқат халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш юзасидан топшириқларнинг бажарилиши қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади.

	1989 йил 1-ярмида (амалдагиси)	Топшириқнинг бажарилиш проценти	1989 йил 1-ярмида 1988 йилнинг 1-ярмига нисбатан процент ҳисобида
Ип газлама, миллион квадрат метр	248	96	110
Жун газлама, минг квадрат метр	389	111	108
Шойи газлама, миллион квадрат метр	71,6	104	104
Трикотаж буюмлар, миллион дона	54,1	100,7	104
Пайпоқлар, миллион жуфт	54,5	100,5	117
Пойабзал, миллион жуфт	21,9	103	119
Холодильниклар, минг дона	94,5	100,03	117
Мебель, миллион сўмлик	134	101	110
Чинни-фаянс идиш, миллион сўмлик	36,7	103	102
Синтетик кир ювиш воситалари, минг тонна	18,5	105	108
Кир совун, минг тонна	49,9	100,5	99,0
Атир совун, минг тонна	7,7	101	97

Чакана товар обороти ва пулли хизматлар. 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида давлат ва кооператив савдосида чакана товар оборотининг умумий ҳажми 7,8 миллиард сўм ёки планга нисбатан 102,3 процент бўлди. Республикадаги барча областлар товар обороти планини бажардилар. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан товар обороти 562,1 миллион сўмлик кўпайди, шундан 210,6 миллион сўми спиртли ичимликларга тўғри келади, спиртли ичимликларни сотишдаги ўсиш 47 процентни ташкил этади.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ва ноозиқ-овқат молларини сотиш 5,2 процент кўпайди. Гўшт ва гўшт маҳсулотлари, ўсимлик ёғи, тухум, кондитер маҳсулотлари, ип газлама, чинни-фаянс ва шиша идишлар, мебель 1—5 процент кўп; картошка, кийим-бош ва ички кийим, трикотаж буюмлар, пайпоқлар 6—11 процент кўп; мева ва сабзавот 15 процент кўп; сарёғ 27 процент кўп сотилди.

Холодильник ва морозилниклар сотиш ўтган йилги даражада бўлди, чой, шойи газлама ва телевизорлар сотиш 2 процент, радиоприёмник қурилмалари сотиш 4 процент, маргарин ва маргарин маҳсулотлари, спиртсиз ичимликлар, мева ва сабзавот шарбатлари сотиш 5—9 процент, минерал сув, пойабзал, пишлоқ ва қанд-шакар сотиш 10—17 процент камайди.

Гўшт, гўшт консервалари, пишлоқ ва сут консерваларига бўлган эҳтиёж дуруст қондирилмаяпти, мазкур маҳсулотларни савдога етказиб бериш топшириқлари биринчи ярим йилликда бажарилмади.

Аҳоли балиқ ва балиқ маҳсулотлари, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ва маргарин маҳсулоти, кондитер маҳсулотлари ва чой билан тўла таъминланмаяпти; республикада чанқоқбосди ичимликлар билан савдо қилиш қониқарсиз ташкил этилган. Аҳолига қанд-шакар ҳамма ерда талонлар билан сотилмоқда.

Савдога озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат моллари айрим турларини етказиб бериш плани бажарилмагани устига буларнинг кўпчилиги сифатсиз ҳамдир. Масалан, давлат савдо инспекцияси биринчи ярим йилликда текширилган жами сут ва сут маҳсулотларининг 10 процентини, мебелнинг 12 процентини, пойабзалнинг 17 процентини, тикувчилик буюмларининг 23 процентини ва трикотаж буюмларининг 62 процентини брак қилди.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг улгуржи базалари 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида текширилган пойабзалнинг 10 процентининг, тикувчилик буюмларининг 14 процентининг, трикотаж буюмларининг 19 процентининг сортини тушириб, нуқсонларни тузатиш учун қайтариб юбордилар.

Колхоз бозоридаги нархлар биринчи ярим йилликда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бир процент кўтарилди, шу жумладан, картошка нархи 4 процент, мева нархи 6 процент кўтарилди, сабзавот нархи 1 процент арзонлашди.

Давлат ва кооператив савдоси умумий овқатланиш корхоналарининг товар обороти ўтган йилнинг биринчи ярим йиллигига нисбатан 6,2 процент кўпайди ва 678,5 миллион сўмга (планнинг 101,4 процентига) етди. Умумий овқатланиш корхоналарида аҳолига хизмат кўрсатишни ташкил этиш ва хизмат маданияти пастлигича қолмоқда.

Мебель, холодильник ва морозилниклар, телевизорлар, кир ювиш ва тикув машиналари, электр дазмоллар, атир-упа ва бошқа товарлар савдода тақчил бўлиб турибди.

Биринчи ярим йилликда синтетик кир ювиш воситалари сотиш 8 процент, атир совун сотиш 11 процент кўпайди. Аммо аҳоли жамғариб қўйиш учун харид қилаётгани сабабли буларга бўлган эҳтиёж сусаймаяпти.

Ёғоч-тахта ва қурилиш материаллари ресурсларини кўпайтириш юзасидан кўрилаётган тадбирлар туфайли уларни савдога етказиб бериш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3 процент кўпайди, аммо аҳоли илгари бўлганидек ҳозир ҳам ана шу материалларнинг кўпчилигини сотиб олишда қийинчиликларга дуч келмоқда. Ишбоп ёғоч-тахта, арраланган бинокорлик материаллари, фанер, линолеум, пардозбоп кошинлар, сув-газ қувурлари, дераза ойнаси етишмай турибди. Ҳамма ерда ҳам маҳаллий қурилиш материаллари савдоси зарур даражада йўлга қўйилмаган.

Аҳолига 938 миллион сўмлик **пулли хизмат** кўрсатилди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 88,1 миллион сўмлик (ёки 10,4 процент) кўпдир. Корхоналар ва ташкилотлар биринчи ярим йилликда ўз зиммасига қабул қилган пулли хизмат кўрсатиш ҳажми плани республика бўйича умуман 100,8 процент бажарилди. Шу билан бирга Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Қашқадарё, Сурхондарё ва Фарғона областлари бу планни бажармадилар.

Биринчи ярим йилликда асосий иши пулли хизмат кўрсатиш бўлмаган министрликлар ва идораларнинг корхоналари кўрсатган ана шундай хизматлар ҳажми 230,9 миллион сўмлик бўлди. План 99,7 процент адо этилди.

Аҳолига 360,4 миллион сўмлик маиший хизмат кўрсатилди, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14,8 процент кўпдир. Маиший хизмат кўрсатиш плани 102,7 процент бажарилди. Маиший хизмат кўрсатишнинг кўп турларига аҳолининг эҳтиёжлари тўла қондирилмаётган бир шароитда маиший хизмат ташкилотлари хизмат ҳажмининг 9 процентга яқинини корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар учун адо этмоқдалар.

Уй-жой қурилиши ва социал-маданий қурилиш. Давлат капитал маблағлари эвазига умумий саҳни 1,3 миллион квадрат метр бўлган 19 мингдан кўпроқ янги шинам квартиралар фойдаланишга топширилди, бу 1988 йилнинг шу даврига нисбатан 8 процент камдир.

Биринчи ярим йилликда йиллик топшириқнинг 40 проценти миқдорида уй-жой қурилди. Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги ва Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги йиллик планни нари борса 30 процент бажаришди. Уй-жойни капитал ремонт қилиш йиллик плани ўтган даврда 33 процент бажарилди, холос.

46,2 минг ўқувчига мўлжалланган умумтаълим мактаблари, 840 ўқувчига мўлжалланган ҳунар-техника билим юртлари, 13,6 минг ўринли мактабгача тарбия болалар муассасалари, 1,6 минг беморга мўлжалланган касалхоналар, ҳар сменада 3,8 минг кишини қабул қилишга мўлжалланган амбулатория-поликлиника муассасалари, 5,3 минг ўринли клублар ва маданият уйлари қурилди ва фойдаланишга топширилди. Ўтган йилнинг биринчи ярим йиллигидагига нисбатан умумтаълим мактабларини фойдаланишга топшириш 39 процент ва ҳунар-техника билим юртларини фойдаланишга топшириш 71 процент камайди. Социал соҳа объектларини фойдаланишга топшириш йиллик топшириқларининг бажарилиши даражаси 9—32 процент атрофида бўлди.

Бухоро, Қашқадарё ва Сирдарё областларида мактабгача тарбия болалар муассасаларини фойдаланишга топшириш планининг бажарилиши таъминланмади. Касалхоналарни фойдаланишга топшириш планини Қашқадарё области, амбулатория-поликлиника муассасаларини фойдаланишга топшириш планини Қашқадарё ва Сурхондарё областлари бажаришмади.

Умумтаълим мактабларидаги 300 мингга яқин ўқувчи **ўрта маълумот** олди. Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари халқ хўжалиги учун 130 мингдан кўпроқ мутахассис тайёрладилар. Шулардан 41 минг нафари олий маълумотли мутахассислардир.

Қонунни бузиш. 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида 39,4 минг жиноят содир этилгани қайд қилинди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 17 процент кўп. Шу жумладан, жиноят қидирув соҳасида содир қилинган жиноят 25,7 мингга етди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 29 процент кўпайди.

Оғир жиноятларнинг кўпайиб бораётгани кўриниб турибди. Бундай жиноятлар 1,5 баравар ортди. Бу кўрсаткич Тошкент шаҳрида 1,6, Бухорода 1,8, Фарғона областида қарийб 2 баравар ортди. Шу йилнинг биринчи ярим йиллиги мобайнида қасддан одам ўлдириш ва суиқасд қилиш сони учдан бир баравардан кўпроқ ортди, қасддан оғир тан жароҳати етказиш қарийб учдан икки баробар кўпайди. Ғаразгўйлик билан жиноят қилиш ҳам кўпайди. 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида жиноят қидириш йўли билан 1,6 баравар кўп қароқчилик, қарийб 1,7 баравар кўп босқинчилик, 1,5 баравар кўп шахсий мол-мулкни ўғирлаш қайд этилди. Товламачилик ҳоллари бир мунча камайди.

Шуни таъкидлаш керакки, жиноятларнинг бир қисми ҳеч қаерда ишламаётган ёки дайдилик қилиб юрган меҳнатга лаёқатли кишилар томонидан содир этилди. Балоғатга етмаганлар томонидан содир этилаётган ва улар иштирокида содир этилаётган жиноятлар кўпайди. Жиноят содир этгани аниқланган 25,4 минг кишининг ҳар 11 тасидан бири балоғатга етмаганлардир. Жиноят содир этган ҳар беш балоғатга етмаган кишининг бири 14-15 ёшдадир.

Фарғона водийсида бўлган воқеалар чоғида ҳуқуқ-тартибот оммавий тарзда бузилди.

Атроф-муҳитнинг аҳволи. Бухоро, Тошкент ва Фарғона областларидаги бир қанча корхоналарга қарашли муқим манбалардан ҳавога зарарли моддаларнинг чиқиши камайди.

Шу билан бир қаторда умуман республика бўйича ўтган йилнинг шу даврига нисбатан бундай чиқиндилар 45 минг тонна ёки 8 процент кўпайди. Қашқадарё, Бухоро ва Сирдарё областларида ҳавога булғатувчи моддалар жуда кўп чиқиб кетганлиги кузатилди. 233 саноат корхонаси зарарли моддаларни чиқариб юборишни кўпайтирди.

Андижон, Фарғона ва Хоразм областларида сув ҳавзалари нефть маҳсулотлари билан, Бухоро областида канализация шохобчалари бузилиб кетгани оқибатида, Самарқанд областида химия заводидаги шлам қувури ёрилиб кетиши сабабли булғанди.

Дам олиш зоналарида ифлосланишлар содир бўлди. Масалан, Угом дарёсига «Хумсон» санаторийси ва «Кристалл» пансионатининг оқава сувлари нормативдан кўпроқ тушмоқда.

Республиканинг 54 корхона ва ташкилотида сув ҳақидаги қонун қўпол тарзда бузилганлиги учун айрим ишлаб чиқаришларнинг иши тўхтатиб қўйилди, улардан 0,5 миллион сўм жарима олинди. 644 мансабдор шахс маъмурий жавобгарликка тортилди. Улар 21,7 минг сўм жарима тўладилар.

ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ

Шу йилнинг январь-июнь ойларида мавжуд корхоналарни техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва реконструкциялаш учун 575 миллион сўм давлат капитал маблағларидан фойдаланилди, бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процент кўпдир. Корхоналар ва ташкилотларнинг ана шу мақсадларга сарфлаган ўз маблағлари давлат капитал маблағлари умумий ҳажмида 53 процентни ташкил этди.

Саноат корхоналарида 115 та механизациялашган поток ва автомат линиялар, 254 та автомат ускуна, 23 та робот, 65 та рақамли программа билан бошқариладиган станок ўрнатилди, 76 та участка ва цехда комплекс механизация ва автоматлаштириш жорий этилди.

Республика саноатида машина, ускуна, аппаратлар ва асбобларнинг 46 янги тури ўзлаштирилди ва ишлаб чиқаришга киришилди. Булар орасида илгариги асосий нусхадан унумлироқ бўлган компрессор, иссиқлик самараси оширилган, иссиқликни алмаштирувчи аппаратлар, «П66-5 М7» ҳалқасимон йигирув машинаси, «ОВХ-28А» пуркагичи бор.

Ёқилғи-энергетика комплексида нефть қатламларидан хом ашё чиқариб олишни кўпайтириш учун замонавий термик, физик-кимёвий ва гидродинамик усуллардан фойдаланиб чиқариб олинаётган нефть миқдори жуда кам.

Металлургия комплексида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қуйилмаларни узлуксиз тайёрлаш, машиналардан олинаётган электр пўлати ва пўлатнинг пўлат эритишдаги умумий салмоғи кўпайди.

Январь-июнь ойларида машинасозлик комплексида маҳсулотни янгилаш ўтган йилнинг шу давридаги 5,6 процент ўрнига 7,1 процент бўлди, йиллик план 8,0 процентга баробардир.

Химия-ўрмон комплексида химия толалари ва ипларининг умумий ҳажмида синтетик толалар ва ипларнинг салмоғи камайди.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда интенсив технологиялар асосида етиштирилаётган баҳорги дон экинлари 132,6 минг гектарни (ёки умумий экин майдонининг 42 процентини), ғўза 341 минг гектар майдонни (17 процент), картошка 1,5 минг гектарни (6 процент), сабзавот 5,1 минг гектар майдонни (7 процент) эгаллади.

Республикада ёқилғи-энергетика ресурсларини **тежаш** харажат нормаларига нисбатан қарийб 1 процентни ташкил этди.

САНОАТ

Давлат буюртмасига мувофиқ ва истеъмолчилар билан бевосита алоқаларга кўра маҳсулот етказиб бериш юзасидан **шартномавий мажбуриятлар** 1988 йилнинг январь-июнь ойларидаги 98,8 процент ўрнига 99,0 процент қилиб бажарилди. Корхоналар ва бирлашмаларнинг 15 проценти шартнома интизомини бузди. Улар истеъмолчиларга 102 миллион сўмлик маҳсулотни юбормадилар (1988 йилнинг биринчи ярим йиллигида бу кўрсаткичлар 16 процент ва 117 миллион сўм бўлган эди).

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 1988 йилнинг шу давридагига нисбатан 7,7 процент, шу жумладан ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқариш («А» группаси маҳсулоти) 7,7 процент, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш («Б» группаси маҳсулоти) 7,8 процент кўпайди.

Меҳнат унумдорлиги 7,4 процент ошди. Саноат маҳсулотининг жами ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш эвазига эришилди.

Январь—июнь ойларида **фойда** олиш 13 процент ортди, планга қўшимча кўрилган фойда 127,1 миллион сўмни ташкил этди.

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бўйича (Иттифоққа бўйсунган саноатни ҳам қўшиб ҳисоблаганда) 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида саноатнинг иши тўғрисидаги маълумотлар қуйида келтирилмоқда (процент ҳисобида).

	маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятларнинг бажарилиши	истеъмолчиларга етказиб берилмаган маҳсулот, миллион сўмлик	шартномавий мажбуриятларни бажармаган корхоналар улуши	Ўсишнинг амалдаги суръати: маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажми	Ўсишнинг амалдаги суръати: меҳнат унумдорлиги
Қорақалпоғистон АССР	98,8	3,5	10	14,3	13,7
Андижон области	98,8	6,9	14	14,8	10,9
Бухоро области	98,7	9,9	11	7,1	4,4
Қашқадарё области	99,9	0,4	11	18,3	16,4
Наманган области	99,2	4,6	14	11,2	9,5
Самарқанд области	99,4	4,8	16	12,3	12,2
Сурхондарё области	99,2	3,2	18	—	0,2
Сирдарё области	98,8	5,0	12	18,0	13,1
Тошкент области	98,3	28,5	17	4,2	5,1
Фарғона области	99,1	11,9	13	4,2	3,0
Хоразм области	99,9	0,6	8	18,4	12,4
Тошкент шаҳри	99,0	22,3	20	2,8	4,7

Маҳсулотнинг Давлат қабули шароитида ишлаётган 49 корхона ва бирлашмада биринчи ярим йилликда биринчи тақдим этишда 100,3 миллион сўмлик 6,7 процент маҳсулот қабул қилинмади; 0,6 миллион сўмлик маҳсулот узил-кесил брак қилинди.

Ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишдаги камчиликлар сабабли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга халал етмоқда. Тадқиқот маълумотларига кўра, 1989 йилнинг январь—май ойларида 1987 йилнинг декабрь ойи — 1989 йилнинг январь ойларида фойдаланишга топширилган янги объектларнинг 64,2 процентида қувватларни ўзлаштириш юзасидан белгиланган муддатларга риоя этилмади, 5 процентида эса ўзлаштиришга киришилмаган. Ана шу объектларда қувватларни ишга тушириш даражаси лойиҳадаги кўрсаткичнинг бор-йўғи 51 процентини ташкил этди.

Аҳолининг қурилиш материаллари ва бошқа халқ истеъмоли молларига эҳтиёжини қондиришда камчиликлар бўлишига қарамай, Хивадаги силикат ғишт заводи, Урганчдаги темир-бетон буюмлари ва конструкциялари заводи, Наманган пойабзал фабрикасининг Тошбулоқ шаҳридаги филиали, Андижондаги ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Самарқанддаги сут комбинатидаги янги қувватларнинг анчагина қисми ишга солинмаган.

Халқ хўжалигидаги янги қувватларни ўзлаштиришдаги қолоқлик оқибатида 1989 йилнинг январь—май ойида 80 миллион сўмликка яқин маҳсулот олинмади.

Халқ хўжалиги комплекслари бўйича 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигидаги фаолият кўрсаткичлари қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади:

	маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятларнинг бажарилиши	истеъмолчиларга етказиб берилмаган маҳсулот, миллион сўмлик	шартномавий мажбуриятларни бажармаган корхоналар улуши	даромад планининг бажарилиши	Ўсишнинг амалдаги суръатлари: маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажми	Ўсишнинг амалдаги суръатлари: меҳнат унумдорлиги
Ёқилғи-энергетика комплекси	100,0	—	—	126,1	6,9	7,6
Металлургия комплекси	98,1	11,0	46	100,0	5,2	6,2

(Давоми учинчи бетда).

ЭКОНОМИКАНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛИДАН

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Машинасозлик комплекси	99,4	7,8	36	107,3	1,2	2,5
Химия-ўрмон комплекси	97,1	31,7	27	107,6	1,4	3,5
Агросаноат комплекси	99,6	17,8	9	120,9	14,2	14,9
Социал комплекс (Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги)	99,0	18,7	10	104,5	6,6	3,4
Қурилиш комплекси (Ўзбекистон ССР Қурилиш давлат комитети)	97,4	7,5	38	108,7	2,0	2,2

Ёқилғи-энергетика комплексида кўмир, нефть ва газ қазиб олиш топшириқларининг бажарилиши таъминланди, ўтган 1988 йилнинг шу давридагига нисбатан шу хом ашёларни қазиб олиш кўпайди.

Металлургия комплексининг корхоналари пўлат эритиш топшириқларининг бажарилишини таъминламадилар. Ўзбекистон металлургия заводи прокат ишлаб чиқариш давлат буюртмасини бажармади (78 процент), ушбу корхона 10,5 миллион сўмлик маҳсулот етказиб бермади.

Машинасозлик комплексида топшириқлар бажарилди ҳамда нефть ва газни қайта ишлаш учун ускуна, енгил саноат учун ва агросаноат комплексининг қайта ишловчи тармоқлари учун технологик ускуна ишлаб чиқаришда, лифтлар, тракторлар ишлаб чиқаришда ўсишга эришилди.

Аммо ишқорли аккумуляторлар, химиявий ускуна, экскаваторлар, трактор прицеплари ва культиваторлар, пахта териш машиналари ишлаб чиқариш топшириқлари бажарилмади ва уларни ишлаб чиқариш камайди.

СССР Электр техника саноати министрлиги (2,9 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади), СССР Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги (2,3 миллион сўмлик) ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятларнинг бажарилишида катта қолоқликка йўл қўйдилар.

Машинасозлик заводлари ҳали ҳам бир маромда ишламаяпти. Июннинг сўнгги беш куни мобайнида корхоналар бир ойда ишлаб чиқариладиган осма электр кранларнинг («Подъёмник» заводи), қишлоқ хўжалик машиналарининг («Ташсельмаш» ва «Чирчиксельмаш») ярмига яқинини, тракторларнинг (Тошкент трактор заводи) учдан биридан кўпроғини тайёрладилар.

Химия-ўрмон комплекси корхоналари карбамид, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари, полимер пленка, қувурлар ва қувурлар учун термопластдан ясалган деталлар ишлаб чиқариш топшириқларини бажардилар. Айни вақтда минерал ўғитлар, синтетик аммиак, сульфат кислота, капролактам ва бошқа маҳсулотлар мўлжалдагидан кам тайёрланди. Самарқанд химия заводи минерал ўғитлар ва сульфат кислота ишлаб чиқаришда қониқарсиз ишлади.

СССР Ўғит ишлаб чиқариш министрлиги корхоналарида маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятларни бажаришда катта қарздорликка (22,5 миллион сўмлик) йўл қўйилди.

Қурилиш материаллари саноати томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ва изол, полга ёпиладиган сопол кошин, линолеум ишлаб ишлаб чиқариш топшириқларини бажардилар.

Айни вақтда қурилиш комплекси асосий маҳсулот — цемент, шифер, қурилишбоп ғишт, йиғма темир-бетон, сирланган сопол кошинлар билан таъминлашда қийинчиликларга дуч келмоқда.

Саноат маҳсулотининг айрим энг муҳим турларини 1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида ишлаб чиқариш қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади:

	1989 йилнинг биринчи ярим йиллигида (амалдагиси)	Топшириқнинг бажарилиш проценти	1988 йилнинг биринчи ярим йиллигида 1988 йилнинг биринчи ярим йиллигига нисбатан процент ҳисобида
Ёқилғи-энергетика комплекси			
Электр энергияси, миллиард киловатт-соат	27,4	Х	107
Газ, миллиард куб метр	21,2	107	104
Кўмир, миллион тонна	3,1	103	106
Металлургия комплекси			
Пўлат, минг тонна	541	98	109
Қора металлар прокати (тайёри), минг тонна	413	83	99,7
Машинасозлик комплекси			
Ўзгарувчан ток электр двигателлари, минг киловатт	272	101	91
Кучланиш трансформаторлари, миллион киловольт-ампер	4,6	100,03	116
Компрессорлар, минг дона	5,7	93	104
Химиявий ускуналар ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, миллион сўмлик	21,9	99	99,2
Йигирув машиналари, дона	840	101	109
Тракторлар, минг дона	11,7	100,2	102
Трактор прицеплари, минг дона	16,7	98	98
Қишлоқ хўжалик машиналари, миллион сўмлик	81,8	100,8	81
Пахта териш машиналари, минг дона	3,3	99,4	78
Экскаваторлар, дона	513	65	62
Химия-ўрмон комплекси			
Минерал ўғит (100 процент тўйимли моддага айлантириб ҳисоблаганда), минг тонна	986	97	98
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари (таъсир қилувчи модда жиҳатидан 100 процентга айлантириб ҳисоблаганда), минг тонна	25,5	103	112
Олтингугурт кислотаси, миллион тонна	1,3	91	100,6
Химиявий тола ва иплар, минг тонна	25,2	99,97	102
Синтетик смола ва пластик массалар, минг тонна	78,1	95	98
Қоғоз, минг тонна	12,7	100,3	99,8
Картон, минг тонна	28,4	104	102
Қурилиш саноати комплекси			
Цемент, миллион тонна	2,9	99	107
Асбестоцемент листлар (шифер), миллион шартли плита	215	94	93
Асбестоцемент қувурлар ва муфталар, минг километр шартли қувур	1,2	99,2	96
Томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ва изол, миллион квадрат метр	66,1	102	104

Биринчи ярим йилликда таъминот ташкилотлари улгуржи савдо тариқасида 552 миллион сўмлик ва саноат корхоналарининг эркин реализация қилиши йўли билан салкам 380 миллион сўмлик ишлаб чиқариш-техника маҳсулотини реализация қилдилар.

Агросаноат комплекси

Шу йилнинг биринчи ярим йиллигида 2 миллиард сўмлик озиқ-овқат маҳсулоти етиштирилди. Бу 1988 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 69 миллион сўмлик ёки 3,5 процент кўпдир.

1989 йилнинг биринчи ярмида Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрида **озиқ-овқат** моллари ишлаб чиқариш (спиртли ичимликлар бунга кирмайди) қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади:

Чакана нарх ва миллион сўм

	1989 йилнинг 1-ярмида (амалдагиси)	топшириқнинг бажарилиш проценти	1989 йилнинг 1-ярмида 1988 йилнинг 1-ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Қорақалпоғистон АССР	96,6	103,6	105,4
Андижон области	151,5	101,5	103,7
Бухоро области	128,9	106,3	100,6
Қашқадарё области	126,8	102,8	98,5
Наманган области	141,5	103,4	112,2
Самарқанд области	296,6	100,7	101,6
Сурхондарё области	103,2	100,5	106,4
Сирдарё области	97,6	103,2	106,7
Тошкент области	384,6	103,9	100,7
Фарғона области	245,7	105,5	106,4
Хоразм области	96,7	103,1	105,1
Тошкент шаҳри	159,4	102,8	103,2

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда **чорвачилик маҳсулотлари** етиштириш қуйидаги тарзда ўзгарди:

	1988 й.	1989 й.	Январь — июнь: Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан процент ҳисобида 1988 й/1989 й	
Гўшт (тирик вазнда), минг тонна	174,6	189,2	111	108
Сут, минг тонна	485,0	502,5	105	104
Тухум, миллион дона	824,2	837,1	113	102

Андижон ва Сурхондарё областларининг қишлоқ хўжалик корхоналарида гўшт, Самарқанд области корхоналарида сут тайёрлаш камайишига йўл қўйилди.

Умуман республика бўйича колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда январь — июнь ойларида ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 1273 килограмм сут соғиб олинди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 63 килограмм кўпдир. Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё ва Тошкент областлари хўжаликларида тухум тайёрлаш камайди.

Колхозлар, совхозлар ва хўжаликлараро корхоналарда **чорва туёғи ва паррандалар** қуйидаги миқдорни ташкил этди (минг бош):

	1 июлгача 1988 й.	1 июлгача 1989 й.
Қорамол	1691,3	1658,1
Шу жумладан, сигирлар	438,6	431,4
Чўчқалар	596,3	574,0
Қўй ва эчкилар	6547,9	6530,2
Парранда	29847,0	31881,0

Барча категориялардаги хўжаликларда **чорвачилик маҳсулотлари харид қилиш** ҳажми қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади:

	Биринчи ярим йил 1988 й.	Биринчи ярим йил 1989 й.	1989 йилда 1988 йилга нисбатан процент ҳисобида
Қорамол ва парранда (тирик вазнда), минг тонна	191,8	197,2	102,8
Сут, минг тонна	470,6	492,7	104,7
Тухум, миллион дона	755,0	742,2	98,3

1988 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 685 хўжалик ёки (87 проценти) давлатга чорва моллар ва парранда сотишни, 453 хўжалик (27 проценти) сут сотишни, 797 хўжалик (52 проценти), тухум сотишни камайтириб юборди. Андижон, Бухоро, Сурхондарё ва Тошкент областларининг хўжаликлари чорва моллар ва парранда харид қилиш, Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент ва Хоразм областлари тухум харид қилиш ҳажмини камайтириб юбордилар.

10 июлгача 346,3 минг тонна сабзавот харид қилинди, бу эса ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 73,5 минг тонна ёки 18 процент камдир.

Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари ҳамда Сурхондарё областидан ташқари барча областларнинг хўжаликлари сабзавот сотишни камайтириб юбордилар. Қорақалпоғистон АССРда сабзавот сотиш 1,7 баравар, Сирдарё ва Хоразм областларида 1,6 баравар, Андижон областида 1,5 баравар камайди. 27,8 минг тонна мева ва резавор мева харид қилинди, бу ўтган йилдагидан бир ярим баравар камдир.

1989 йилда ҳосил олинадиган **экин майдонлари** 4142,5 минг гектарни, шу жумладан дон ва дуккакли экинлар майдони барча экин майдонларининг 21 процентини, техника экинлари 49 процентни ташкил этади. Картошка, сабзавот, полиз экинлари ва озуқабоп экинлар экиш кўпайди. Ҳамма жойда пичан ўрими ва ем-хашак тайёрлаш давом этмоқда, кўпгина областларда иш суръатлари ўтган йилдагидан паст. Шу йилнинг 3 июлига қадар озуқа бирлигига айлантириб ҳисоблаганда 710,1 минг тонна, ҳар бир шартли мол ҳисобига 3,71 центнер озуқа жамғарилди (ўтган йили шу даврда жами 985,9 минг тонна ва ҳар бош мол ҳисобига 5,2 центнер ем-хашак тайёрланган эди).

Биринчи ярим йилликда қишлоқ хўжалигига 5,8 мингта трактор культиватори, 740 та дон комбайни, тупроққа минерал ўғит соладиган 465 та машина, 354 та жатка, 327 та трактор сеялкаси етказиб берилди.

Етказиб берилган минерал ўғитлар озуқага химиявий қўшимчалар билан биргаликда (100 процент озиқ моддасига айлантириб ҳисоблаганда) 780,6 минг тоннани ташкил этди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 73,2 минг тонна камайди. Агросаноат комплексига трактор плуглари, дискали бороналар, пахта териш машиналари, трактор косилкалари, тўкилган пахтани териб оладиган машиналар ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаси етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятлар бажарилмади.

Агросаноат комплексини, жумладан, қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларни ривожлантиришга пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан 1,6 миллиард сўмдан кўпроқ **капитал маблағ** сарфланди.

Январь — июнь ойларида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш тармоқларини ривожлантириш учун сарфланган давлат капитал маблағи 65,3 миллион сўмни ташкил қилди. Гўшт ишлаб чиқариш қувватлари кўпайтирилди; картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотлари сақланадиган омборлар ва музхоналар ишга туширилди. Қишлоқ хўжалигида 6,2 минг гектар суғориладиган янги ерлар фойдаланишга топширилди, 18,7 минг гектар суғориладиган ерлар комплекс реконструкция қилинди.

Бироқ қишлоқ жойларда уй-жойлар, мактаблар, мактабгача муассасалар қурилиши ўтган йилдагига нисбатан паст суръатлар билан бормоқда.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Давлат корхоналари ва ташкилотлари 1794 миллион сўмлик **асосий фондларни** ишга туширдилар, бу ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 106 миллион сўмлик ёки 6 процент камдир.

Давлат буюртмаси номенклатурасидаги 1988 йилда ишга тушириш таъминланмаган қувватлар ва объектлар фойдаланишга топширилди. Уларнинг орасида Навоий цемент заводидаги цемент ишлаб чиқариш, Самарқанд химия ва лифт заводларидаги олтингугурт кислотаси ва лифт ишлаб чиқариш, Самарқанд областининг Иштихон ғишт заводидаги ғишт ишлаб чиқариш қувватлари бор. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш қувватлари кўпайтирилди.

Шу билан бир вақтда ўтган йили фойдаланишга топширилмаган ва шу йилнинг биринчи ярми планида кўзда тутилган айрим қувватларни ишга тушириш таъминланмади. Булар Андижон областининг Ахтачи ишлаб чиқариш базасида йиғма темир-бетон, Тошкент область Бинокор посёлкасидаги йирик панелли уйсозлик заводининг панеллар ва бошқа конструкциялар ишлаб чиқарувчи қувватлари, шунингдек Марғилон тўқувчилик-гул босиш фабрикасида тўқувчилик станокларини ўрнатиш қувватларидир.

2,5 миллиард сўмлик ёки йиллик лимитнинг 41 проценти миқдорида давлат **капитал маблағлари** ўзлаштирилди. Асосий халқ хўжалиги комплексига кирувчи министрликларнинг корхоналари йиллик лимитнинг 36—42 процентини ўзлаштирдилар.

Корхоналар ва ташкилотлар ўз маблағлари ҳисобида капитал қурилишга 902 миллион сўм ёки йиллик лимитнинг 39 процентини сарфладилар.

Бюджет маблағларини қисқартириш билан бир вақтда корхоналар ва ташкилотлар фондларидаги маблағлар ҳисобидан пул билан таъминланадиган инвестиция ҳажмлари ортди. Буни қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин:

	1989 йил биринчи ярмида 1988 йил биринчи ярмига нисбатан процент ҳисобида: давлат корхоналари ва ташкилотлари капитал маблағлари	шу жумладан: марказлаштирилган давлат маблағи	шу жумладан: корхоналар ва ташкилотлар фонди маблағи ҳисобидан
Халқ хўжалиги бўйича жами	92	68	259
Ёқилғи-энергетика комплекси	96	84	149
Металлургия комплекси	66	32	111
Машинасозлик комплекси	90	69	111
Химия-ўрмон комплекси	108	74	123
Қурилиш комплекси	85	45	324

1989 йилда инвестиция ресурсларининг сочиб юборилишига барҳам берилмади. Ишлаб чиқариш қурилиши жабҳаси тораймаяпти, айрим объектлар қурилиши давом эттирилаётган қурилишлар ва корхоналар планга 1988 йилга нисбатан 12 процент кўп, шу жумладан янгидан бошланган қурилишлар ўтган йилга нисбатан 4 процент кўп киритилган.

Шу йилнинг 1 июлигача давлат капитал маблағлари ҳисобидан тугалланмаган қурилишлар ҳажми 5,9 миллиард сўмга етди (1989 йилнинг 1 январига қадар 5,2 миллиард сўмлик эди). Ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан тугалланмаган қурилишлар ҳажми 5 процент ортиб, давлат капитал маблағлари йиллик лимитнинг 102 процентини ташкил этди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган **пудрат ишлари** ҳажми 3 процент, қурилиш комплекси ташкилотларида — 4 процент камайди, **меҳнат унумдорлиги** 0,9 процент ошди.

Ишга тушириладиган объектларда пудрат ишлари ҳажми 92,8 процент бажарилди. Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Госстройи белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминламади.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Умумий фойдаланишдаги транспортнинг айрим турларида **юк жўнатиш** қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади:

	1989 йил январь—июнь ойларида, миллион тонна	1989 йил январь —июнь ойларида 1988 йил январь — июнига нисбатан процент ҳисобида
Транспорт — жами	188,8	101,8
Шу жумладан:		
Темир йўл транспорти	37,3	100,4
Автомобиль транспорти	151,4	102,1
Авиация транспорти, минг тонна	26,6	97,2

Юк жўнатиш ярим йиллик топшириғини темир йўл транспорти 100,1 процент, автомобиль транспорти 102,3 процент, авиация транспорти 103,6 процент бажарди.

Темир йўл транспорти минерал ўғитлар жўнатиш (97,8 процент), цемент жўнатиш (95,5 процент), бинокорлик материаллари жўнатиш (95,7 процент) планлари бажарилишини таъминлай олмади.

Умумий фойдаланишдаги барча транспорт турлари **пассажир обороти** 0,5 процент камайди ва 16,4 миллиард пассажир-километрни ташкил этди, шу жумладан автомобиль транспортида 5 процент камайиб, 9,7 миллиард пассажир-километрни ташкил этди. Темир йўл транспорти пассажир обороти ярим йиллик планини 100,5 процент, авиация транспорти — 105,3 процент бажарди. 1150 миллион пассажир ёки ўтган йилнинг январь — июнига нисбатан 96,4 процент пассажир манзилига жўнатилди.

Умумий фойдаланишдаги пассажир составларининг қатновнинг охирги пунктига етиб келишида жадвал бузилиши давом этмоқда: январь — июнь ойларида автобусларнинг 10,4 проценти, самолётларнинг 12,3 проценти, темир йўл поездларининг (шаҳар атрофи поездларидан ташқари) 18,5 проценти қатнов бекор қилинганлиги сабабли келмади ёки кечикиб келди.

1989 йилнинг биринчи ярмида **алоқа** корхоналари аҳолига 51,6 миллион сўмлик ёки 1988 йилнинг шу даврига нисбатан 14 процент кўп хизмат қилди. План 106,5 процент бажарилди.

Почта алоқаси почта жўнатмалари ҳамда юборилаётган пулларнинг сақланишини таъминламаяпти, хат-хабарларни ўз вақтида етказиб бермаслик ҳоллари бўляпти.

Умумий фойдаланишдаги телефон тармоғида 1989 йилнинг 1 июлигача асосий телефон аппаратлари 78 мингта кўпайди ва 1333,9 мингтага етди. Бироқ уйга телефон ўрнатиш тўғрисидаги аризаларнинг анча қисми ҳали бажарилган эмас.

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

1989 йилнинг биринчи ярмида республика корхоналари ва ташкилотларининг ташқи иқтисодий фаолияти ривожлана борди.

Январь—июнь ойларида экспорт учун маҳсулот етказиб бериш шартномавий мажбуриятлари 99 процент бажарилди. Экспорт учун етказиб берилаётган маҳсулотларнинг асосий қисмини хом ашё, материаллар, халқ истеъмоли моллари ташкил этади.

Ўтган даврда эркин алмашадиган валютага 19,5 миллион сўмлик моллар экспорт қилинди, бу ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 3,5 процент камдир.

Республикадаги корхоналарнинг кўпи экспорт учун мол етказиб бериш юзасидан белгиланган топшириқларни муваффақиятли уддалади.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги йўли билан Венгрия билан товар айирбошлаш операциялари ўтказилди. Ўзбекистонга четдан тикувчилик, трикотаж маҳсулотлари, пойабзал келтирилди ва четга газламалар, соатлар, фототоварлар, трикотаж буюмлари чиқарилди.

ХХР ва Афғонистон билан чегара савдоси олиб борилди.

1989 йилнинг биринчи ярмида республика территориясида еттита қўшма корхона борлиги қайд этилган. «Совпластитал» Совет — Италия қўшма корхонаси ҳамда «Вариант» Совет — Болгария корхонаси биринчи ярим йилликда 31,1 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди.

Республиканинг экспортга етказиб берган маҳсулотлари улуши СССР бўйича умумий ҳажмнинг 4 процентини ташкил қилади.

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети

МУРОЖААТНОМА

Биз, интернационал-жангчиларнинг оналари кўп миллатли республикамизнинг барча аёлларига мурожаат қиламиз. Миллий низоларнинг кучайишига йўл қўймай, асрлар бўйи қарор топган инсонпарварлик, одамохунлик, меҳмондўстлик, донолик, катталарга ҳурмат ва эҳтиром каби халқимизга хос бўлган анъаналарни сақлаб қолайлик.

Фарғона воқеалари оналар қалбини ларзага солди. Инсон қони тўкилди, минглаб кишилар бошпанасиз қолди. Айниқса болаларнинг кўзларига қаранг — бу кўзлар қанчалик қайғули ва аламли, улар азоб ва уқубатлардан сақлаб қололмаган катталарга таъна билан назар ташлайди.

Кекса авлод Улуғ Ватан урушининг даҳшатли фожиаларини унутганича йўқ. Афғон юртидан қайтган жангчи ўғлонларимизнинг қонли яралари ҳам ҳали битмаган, жанг майдонларидан омон қайтмаган солдат оналарининг кўз ёшлари ҳам тинганича йўқ.

Шундай экан, тинч шароитда ўз ўғлонидан ажралишига йўл қўйиб, чидаб туриш мумкин-ми?

Меҳри дарё оналар, опа-сингиллар ва дугоналар!

Ўзимизнинг қалб сўзимиз, ақлу идрокимиз билан ёшларни ножўя хатти-ҳаракатлардан сақлаб қолайлик. Ахир, бундай бебошликлар туфайли улар ўз умрларини бевақт ҳазон қилишлари мумкин-ку.

М. С. Горбачевнинг совет халқига қилган Мурожаати ўз вақтида қуйидагича жаранглади: «Ҳозирги авлод ва бўлажак насллар шу йўлга бошлаган кимсаларни ҳам, ўз вақтида огоҳлантириб, тентакликдан қайтармаганларни ҳам лаънатлайдилар».

Аёл истаса ечилмайдиган жумбоқ, қасд қилса қулаймайдиган тоғ йўқ. Бағри кенг бувижонлар, меҳридарё онажонлар, суюкли келинлар ва дилбар қизлар, дугоналар, сингилжонлар! Юртимиз осойишталиги, номимиз поклиги, қувончимиз мукаммаллиги йўлида бугун ҳар бирингиз ўз қўлингиздан келадиган ҳиссангизни қўшасиз деб умид қиламиз. Миллатлараро муаммоларни тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик асосида ҳал этайлик! Қон-қариндошлик ва ўзаро ҳурматнинг қадрига етайлик!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг ўзбек халқига, республиканинг барча аҳолисига Мурожаатномаси биз муштипар оналарнинг ҳам қалбидан чуқур жой олди. Даъватномадаги «Дўстлик ва қардошлик тақдири бугун ўз қўлимизда. Арғамчига қил қувват дейдилар. Дўстлигимиз ипи узилмасин, қаердаки унинг битта-яримта чоки сўкилган бўлса, унинг ўрнини минг қават меҳр-муҳаббат иплари билан боғлайлик. Буни сўзда эмас, амалда кўрсатадиган вақт келди» деган сатрлар миллионлаб серқуёш диёримиз кишиларининг қалб нидосидир. Миллий муносабатлар кескин тус олган шу масъулиятли, синов дамларида биз барчангизни ленинча миллий сиёсатни амалга ошириш учун бутун куч-ғайратингизни сафарбар этишга, фидокорона меҳнатингиз билан кўп миллатли иттифоқимиз халқлари дўстлигини янада мустаҳкамлашга даъват этамиз. Ота-боболаримиз удумига амал қилайлик. Юракни гина-кудрат ва адоват юкидан ҳалос этайлик, фақат яхшилик уруғи унсин. Энг бебаҳо бойлик — дўстлигимизни асрайлик!

Ушбу Мурожаатнома интернационал-жангчилар оналарининг республика учрашувида қабул қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРОКУРАТУРАСИДА

Илгари матбуотда маълум қилинганидек, КПСС Марказий Комитети ўртага қўйган ўттизинчи-қирқинчи ва эллигинчи йилларнинг бошларидаги оммавий репрессиялар даврида бегуноҳ жазоланган кишиларга нисбатан адолатни тиклаш билан боғлиқ ишларни батамом тугаллаш хусусидаги вазифани бажариш учун Ўзбекистон ССР прокуратурасида оқлаш масалалари билан шуғулланувчи махсус ишчи группа тузилди. Илгари бўлгани сингари бу йил ҳам ана шу группа мазкур категориядаги ишларни текшириш ва қайта кўриб чиқиш соҳасида жадал иш олиб борди.

Гражданлардан тушган аризалар бор-йўқлигидан қатъи назар суд репрессиялари ва суддан ташқари репрессиялар тўғрисидаги барча ишлар текширилди ва қайта кўриб чиқилди. Республика прокуратураси бу ишни амалга оширишда фақат қонунга амал қилмоқда.

Республика прокуратураси шу йил 1 июлгача 4097 кишига тааллуқли сиёсий тусдаги 2160 та архив жиноий ишини текшириб чиқди. Улардан гражданларнинг аризасига биноан 143 та иш кўрилди. Ўзбекистон ССР Олий судига текширилган ишлар юзасидан 363 та норозилик билдирилди. Рад этилган норозиликлар йўқ.

Республика Олий суди қондирган норозиликлар асосида 519 киши оқланди. Жиноят состави ёки жиноий ҳолатлар йўқлиги ёхуд исботланмаганлиги учун улар хусусидаги суд иши тўхтатилди. Улардан 295 кишини суд органларидан ташқари давлат сиёсий бошқармасининг Ўрта Осиёдаги бўлимининг вакили иштирокидаги «учликлар», давлат сиёсий бошқармаси бўлими, ички ишлар халқ комиссариати ҳузуридаги махсус кенгашлар репрессияга дучор қилган эди. Бундан ташқари маъмурий тартибда махсус жойларга ёки сургунга жўнатилган гражданларга қарши репрессияларга нисбатан норозиликлар инобатга олинди.

Шу иш бошлангандан бери ишларни қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги прокуратура норозиликлари ва республика олий судининг қарорлари, терговчиларнинг илгари қабул қилинган қарорларидаги ўзгаришлар, республика прокурори СССР Олий Совети Президиумининг «30—40-йиллар ва 50-йилларнинг бошларида рўй берган репрессиялар қурбонларига нисбатан адолатни тиклашга оид қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги 1989 йил 16 январдаги Фармонининг 1-моддасига биноан республика прокурори тасдиқлаган хулосалар асосида Ўзбекистонда жами 3985 киши оқланди.

Ана шу кишилар асоссиз репрессия қилинган ишларни ўрганиб чиқиш шуни кўрсатадики, уларнинг кўпчилиги «Советларга қарши пропаганда ва агитация учун» Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 66 ва РСФСР Жиноят кодексининг 58—10-моддаларига биноан жиноий жавобгарликка тортилган ва ҳукм этилган. Ана шу ишлар юзасидан тергов бир томонлама, айблов тарзида, жиноят ва жиноий-процессуал қонунларни қўпол равишда бузган ҳолда ўтказилган. Деярли барча ҳолатларда айбланувчиларнинг конституцияда белгиланган ҳимоя ҳуқуқи бузилган.

Асосан саводсиз ёки чала савод деҳқонлар, ишчилар, хизматчилар ёки диндор кишилар репрессия қилинган. Улар орасида турли миллат вакиллари — ўзбеклар, руслар, тожиклар, қорақалпоқлар, греклар, поляклар немислар ва бошқалар бор. Республика территориясида истиқомат қилган ва репрессия дахл этмаган бирорта ҳам миллий группа бўлмаган.

Репрессия қилинганлар орасида 55 киши ВКП/Б/ аъзосидир. Республика олий суди ва прокуратураси бу кишиларни партиявий жиҳатдан оқлаш учун уларнинг ишларига оид материалларни Ўзбекистон Компартияси Партия контроли комитетига юборди.

Ўзбекистон ССР Прокуратурасининг оқлаш ишлари билан шуғулланувчи группаси республика СССР халқлари дўстлиги музейи базасида иш кўраётган «Ёдгорлик» ташаббускор группаси билан мустаҳкам алоқа боғлаган ва репрессия қурбонларига бағишланган махсус стендни ташкил этишга оид тайёргарлик ишларида унга амалий ёрдам бермоқда. Бухоро ва Андижон музейлари ҳам шундай илтимос билан мурожаат қилди— уларга ҳам ана шундай ёрдам кўрсатилади.

Республика прокуратураси ғайри қонуний репрессияларга оид ишларни текшириш ва қайта кўриб чиқиш соҳасидаги ишларни давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг

Ядро портлатишларини ўтказмаслик ва ядро синовларини тўхтатиш масаласи юзасидан АҚШ конгрессига

МУРОЖААТНОМАСИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети ядровий қуролланиш билан боғлиқ вазиятни назорат остида сақлашни кўп жиҳатдан ҳал қиладиган масала юзасидан АҚШ конгрессига мурожаат қилади.

Ядровий қуролларни тарқатмаслик, ядровий қуролланиш пойгаси каналларини самарали равишда тўсиб қўйиш ва ядро уруши хавфини реал тарзда бартараф этиш халқаро режимини мустаҳкамлаш вазифаси ҳозир ҳар қачонгидан ҳам ўткир бўлиб турибди. Иккала мамлакатимизнинг куч-ғайрати билан бу ҳаётий муҳим ишда силжиш учун қўшимча шарт-шароитлар яратилди. Шунга қарамай биз ўтмишдан қолган қарашларни ҳозирча бартараф эта олганимиз йўқ, бу эса, афсуски ўзаро келишувга олиб борадиган йўлни чигаллаштирмоқда.

Ядро портлатишлари синовини тўла-тўкис тўхтатиш масаласи чорак асрдан кўпроқ вақтдан буён кун тартибида турибди. Бизнинг давлатларимиз ядровий мухолифликка чек қўйиш, ядро аслаҳаларини миқдор жиҳатидан камайтирибгина қолмай, қурол-яроғларнинг ядро технологиясидан фойдаланадиган яна ҳам пухтароқ турлари пайдо бўлишини истисно этиш ниятларимизнинг жиддийлигини жаҳон ҳамжамиятига намойиш қилиши мумкин эди. Бу талаблар СССР халқ депутатлари биринчи съездида қатъий айтилди. Улар депутатларнинг юз берган аҳволдан ташвишланаётганликларини ҳам, шунингдек уларнинг халқаро муносабатларда янада бурилиш бўлишига эришиш учун барча ядро синовларини, равшанки, қаттиқ назорат остида тўхтатишнинг ғоят муҳимлигига чуқур ишончларини ҳам ифодалайди.

СССР ана шу вазифани тезроқ ҳал этиш манфаатларини кўзлаб барча зарур ва мумкин бўлган ишларни қилишга тайёрдир. Биз — қуролсизланишга доир Женева конференциясида ядро синовларини бутунлай тақиқлаш муаммоларини батафсил кўриб чиқишни дарҳол бошлаб юбориш тарафдоримиз. Биз уч муҳитда синовларни тақиқлаш тўғрисидаги 1963 йилда тузилган Шартнома кучини ер ости ядро синовларига жорий этиш тўғрисидаги таклифни табриклаймиз. Ядро синовларини чеклаш ва тўхтатиш юзасидан Совет-Америка икки томонлама музокараларида бизнинг томонимиз биринчи босқични — 1974 йилдаги ва 1976 йилдаги шартномаларни ратификация қилишни тезроқ тугаллаш ҳамда синовларни бутунлай тўхтатиш юзасидан мажбуриятларни ишлаб чиқишга дарҳол ўтиш учун бизга боғлиқ ҳамма ишни қилмоқда. Совет ва Америка олимларининг қўшма экспериментлари бундай шартномани бажаришни контрол қилишнинг ишончли имконияти борлигини кўрсатди.

Депутатлар ички сиёсат соҳасида ҳам ядро синовларининг Совет программасини қисқартириш ва чеклаш йўналишларида фаол ҳаракат қилмоқдалар.

СССР Олий Совети синов учун ўтказиладиган ядро портлатишларини тезроқ тақиқлашга эришиш йўлида ҳаракат қилаётган совет жамоат ташкилотлари куч-ғайратларига хайрихоҳлик билан қарайди ва қўллаб-қувватлайди. Бу масалада АҚШ конгресси ва Америка жамоатчилиги амалга оширган бир қанча амалий тадбирларни биз мамнуният билан кутиб олдик.

Биз АҚШ конгрессига мурожаат қилиб, СССР баравар ҳаракат қилиш асосида барча ядро портлатишларини тўхтатиб қўйишга ҳар кун ва ҳар соат тайёр эканлигини айтамиз. Барча ядро портлатишларининг тўхтатилиши текшириш мумкин бўлган ҳолда ядро синовларини ёппасига тақиқлаш тўғрисида битим тузишнинг дебочаси бўлиши мумкин эди, шу сабабли биз бу масалани СССР ва АҚШ парламент аъзоларининг учрашувида муҳокама қилишни таклиф этамиз, бундай учрашувни яқин вақтда Москва ёки Вашингтонда ўтказиш мумкин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ 1989 ЙИЛ 31 ИЮЛДАГИ ҚОНУНИГА ИЛОВА

Ўз кучини тўла ва қисман йўқотган СССР Қонун актлари рўйхати

1. СССР Олий Совети Президиумининг «СССР қонунларини, СССР Олий Советининг қарорлари ва бошқа актларини, СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларини эълон қилиш ва уларни кучга киритиш тартиби тўғрисида» 1958 йил 19 июнда қабул қилиниб, 1980 йил 6 майдаги фармон таҳририда берилган фармони (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1958 йил, № 14, 275-модда; 1980 йил № 20, 374-модда).

2. «СССР қонунлари, СССР Олий Совети қарорлари, СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларини эълон қилиш ва уларни кучга киритиш тартиби тўғрисида»ги СССР Олий Совети Президиумининг фармонини тасдиқлаш ҳақида» 1958 йил 25 декабрда қабул қилинган СССР қонуни (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1959 йил, № 1, 22-модда).

3. СССР Олий Совети Президиуми 1980 йил 6 майда қабул қилган «СССР қонунларини, СССР Олий Совети қарорларини, СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларини эълон қилиш ва уларни кучга киритиш тартиби тўғрисидаги СССР Олий Совети Президиумининг фармонига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги фармоннинг 1-моддаси (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1980 йил, № 20, 374-модда).

4. СССР Олий Совети Президиумининг «СССР қонунларини, СССР Олий Советининг қарорларини ва бошқа актларини, СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларини эълон қилиш ишларини ташкил этиш тўғрисида»ги 1980 йил 6 май қарори (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1980 йил, № 20, 375-модда).

5. «СССР Олий Совети Президиумининг СССРнинг баъзи қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги фармонларини тасдиқлаш ҳақида» 1980 йил 25 июнда қабул қилинган СССР қонунининг (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1980 йил, № 27, 540-модда) «СССР қонунларини, СССР Олий Советининг қарорларини, СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларини эълон қилиш ва кучга киритиш тартиби тўғрисида»ги СССР Олий Совети Президиумининг фармонига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида» СССР Олий Совети Президиумининг 1980 йил 6 майда чиқарган фармонининг 1-моддасини тасдиқлашга оид қисми.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ

ҚОНУНИ

ПЕНСИЯ ТАЪМИНОТИ ВА АҲОЛИГА ИЖТИМОИЙ ХИЗМАТНИ ЯХШИЛАШНИНГ КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети уруш ва меҳнат ветеранларининг, инвалидларнинг, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларининг пенсия таъминотини ошириш, ишчилар, хизматчилар ва колхоз аъзолари пенсия таъминотининг ягона шартларини жорий этиш, шунингдек гражданларнинг ана шу тоифаларига ижтимоий хизматни яхшилаш юзасидан шошилинч чора-тадбирлар тўғрисидаги СССР халқ депутатлари съезди қарорини бажариш юзасидан **қарор қилади:**

1-модда. «Давлат пенсиялари тўғрисида» ва «Колхозларнинг аъзоларига пенсиялар ва нафақалар тўлаш ҳақидаги» СССР қонунларида белгиланган пенсияларнинг энг кам миқдори қуйидагича оширилсин:

қарилик пенсияси — ойига 70 сўмгача;

1 группа инвалидларига — ойига 85 сўмгача, II группа инвалидларига — 70 сўмгача;

СССРни ҳимоя қилиш чоғида ёки ҳарбий хизматга оид бошқа бурчларни бажариш чоғида ярадор, контузия бўлиш ёки шикастланиш, ёҳуд фронтда бўлганлиги билан боғлиқ касаллиги оқибатида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг ота-оналари ва беваларига боқувчисини йўқотганлик учун — ойига 60 сўмгача.

2-модда. Меҳнаткашларнинг пенсия таъминоти тўғрисида СССРнинг янги қонуни кучга киритилгунга қадар колхозларнинг аъзолари ва уларнинг оилаларига ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оилалари учун «Давлат пенсиялари тўғрисида»ги СССР қонунида белгиланган тартиб ва шартларда пенсия тайинлансин ва тўлансин. Бунда колхоз аъзоларига пенсия миқдорини белгилаш учун уларнинг иш ҳақи колхозчилар учун амал қиладиган қоидаларга мувофиқ белгилансин.

Мазкур қонун кучга киритилгунга қадар колхозларда ишлаган давр «Давлат пенсиялари тўғрисида»ги СССР қонунига мувофиқ пенсия олиш ҳуқуқини берадиган меҳнат стажига қўшилсин.

3-модда. Белгилаб қўйилсинки, СССРни ҳимоя қилиш чоғида ёки ҳарбий хизматга оид бошқа бурчларни бажариш чоғида ярадор, контузия бўлиш ёки шикастланиш, ёҳуд фронтда бўлиш билан боғлиқ касаллик оқибатида инвалид бўлиб қолган ҳарбий хизматчилар учун қарилик пенсияси уларга қарилик пенсиясининг белгилаб қўйилган энг кўп миқдори чекланмаган ҳолда ойига 15 сўм оширилади.

4-модда. Ишчи ва мастер бўлиб ишлаётган пенсионерларга қарилик пенсияси, шунингдек ишлаётган инвалидларга инвалидлик пенсияси олаётган иш ҳақи (даромади) ҳисобга олинмай тўла миқдорда тўлансин.

5-модда. Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига врачларнинг рецепти билан дори-дармонлар текин берилиши белгилаб қўйилсин.

6-модда. Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига, шунингдек Улуғ Ватан уруши йилларида мамлакат ичкарисида фидокорона меҳнат қилганлик ва бенуқсон ҳарбий хизмати учун СССР орденлари ва медаллари билан мукофотланган кишиларга шаҳар пассажир транспортининг (таксидан ташқари) барча турларида ва қишлоқ жойларда умумий фойдаланишдаги (таксидан ташқари) автомобиль транспортида иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари белгилайдиган тартибда (истиқомат жойидаги маъмурий район доирасида) бепул юриш ҳуқуқи берилсин.

7-модда. Ҳарбий хизматчилар орасидаги Улуғ Ватан уруши қатнашчилари учун белгиланган имтиёзлар СССРни ҳимоя қилиш чоғида ёки ҳарбий хизматга оид бошқа бурчни бажариш чоғида ярадор, контузия бўлиш, ёҳуд фронтда бўлиш билан боғлиқ касаллик оқибатида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг ота-оналарига ва беваларига жорий этилсин.

8-модда. Болалигидан инвалид бўлиб қолганларга ҳар ой бериладиган давлат нафақаларининг миқдори оширилиб, 1 группа инвалидларига — ойига 70 сўмгача, II группа инвалидларига — 50 сўмгача, 16 ёшгача бўлган инвалид болаларга — ойига 70 сўмгача етказилсин.

9-модда. Мазкур қонунни қабул қилиш билан боғлиқ бўлган харажатларни пул билан таъминлаш учун, инвалидлар ва пенсионерларнинг жамоат ташкилотларидан, уларнинг корхоналари, муассасалари, бирлашмалари ва ўқув юртларидан ташқари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар давлат ижтимоий суғуртасига тўлайдиган бадаллар тарифи табақалаштирилган ҳолда 30 процентгача оширилсин.

Бошқарув аппарати ходимларига тааллуқли меҳнат ресурслари учун тўловлар оширилиб, йилига 300 сўмдан 600 сўмга етказилсин, бундай тўловлар, инвалидлар ва пенсионерларнинг жамоат ташкилотларидан, уларнинг корхоналари, муассасалари, бирлашмалари ва ўқув юртларидан ташқари, кооперативлар ҳамда бошқа жамоат ташкилотларининг корхоналари учун ҳам жорий этилсин.

Давлат ижтимоий суғуртасига бадаллар тарифини ва меҳнат ресурслари учун тўловлар миқдорини ошириш ҳозирги беш йилликда корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларга белгилаб қўйилган иқтисодий нормативлар ўзгартирилмаган ҳолда 1990 йил 1 январдан амалга оширилсин.

10-модда. Мазкур қонуннинг 1—3, 5—7-моддаларида кўзда тутилган тадбирлар 1989 йил 1 октябрдан, 4 ва 8-моддаларида кўзда тутилган тадбирлар 1990 йил 1 январидан амалга оширилсин.

11-модда. СССР Министрлар Советига амалдаги қонунларга мазкур қонундан келиб чиқиб ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифларни уч ой ичида СССР Олий Советига тақдим этиш топширилсин.

**СССР Олий Советининг Раиси
М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль.
1989 йил 1 август.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Фарғона областида рўй берган воқеаларни ҳисобга олиб, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига, министрликлар, идоралар, бирлашмаларга ва иттифоқ қарамоғидаги корхоналарга социал программаларни рўёбга чиқаришга, территориялар ҳамда меҳнат коллективларининг хўжалик ва маданий ривожланишида вужудга келган нуқсонларни тугатишга оид конкрет топшириқлар берилди.

Президиум мажлисида умумий таълим мактаблари биноларининг авария ҳолатини тугатишга доир қўшимча чоралар тўғрисидаги масала тингланди. Республикада бинолари ташландиқ ёки авария ҳолатида бўлган 1130 тадан кўпроқ мактаб борлиги кўрсатиб ўтилди. Фарғона (Х. М. Мажитов), Сирдарё (Ю. К. Галкин), Сурхондарё (Х. Э. Бердиев), Наманган (Б. Ж. Ҳакимов) ва бошқа область ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети (Т. Н. Набиев, Б. С. Ҳамидов) раҳбарларининг мазкур соҳанинг социал аҳамиятга эга эканлигига етарли баҳо бермаётганликлари ва назоратсиз қолдираётганликлари бунга сабаб бўлмоқда. Ҳозирги пайтда реконструкция қилиниши ёки капитал ремонтдан чиқарилиши лозим бўлган 390 та авария ҳолатидаги мактабдан 115 тасининг биносигина фойдаланишга топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совет ва хўжалик органларининг мана шу муҳим соҳадаги ишларини қониқарсиз деб топиб, халқ депутатлари Советлари ижроия комитетлари ва Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети зиммасига 1990—1993 йилларга мўлжалланган капитал қурилиш планлари лойиҳаларини тузиш чоғида биринчи навбатда авария ҳолатидаги мактаблар ўрнига мактаб ислоҳоти талабларини ва бир сменада ўқийдиган ўқувчилар контингентини қамраб олишни назарда тутиб, қатъиян мавжуд нормативлар асосида янги мактаблар қуришни кўзда тутиш вазифасини юклади. Уларга авария ҳолатидаги мактаблар ўрнига янги мактаблар қуриш учун ер участкаларини ўз вақтида ажратиб беришни таъминлаш ва зарур лойиҳа-смета ҳужжатларини жадал тайёрлаш ҳам таклиф этилди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министрлиги бўлинмаларида жамоатчилик норозилиги айрим фактлари содир бўлаётганлигининг сабаблари ҳам кўриб чиқилди. Тармоқда автомобиль транспорти самарадорлигини ошириш юзасидан муайян чоралар рўёбга чиқарилаётганлигига қарамай, социал муаммоларни ҳал этишга, айниқса социал-маданий соҳанинг моддий техника базасини мустаҳкамлашга ҳам эътибор берилганлиги айтиб ўтилди. Шунинг натижасида кейинги вақтда пассажир автомобиль транспорти корхоналари ишчилари билан маъмурият ўртасида меҳнат низолари чиқиши ҳоллари тез-тез учраб турибди. Тошкент шаҳридаги 1, 5 ва ЭПАП таксомотор паркларида ҳамда 2-автобус паркида, Андижондаги 2511-автоколоннада, Гулистондаги автобус-таксомотор паркида шундай воқеалар содир бўлди. Шу йил 19 июль куни Бекобод шаҳрида шаҳар маршрутларига хизмат кўрсатувчи 75 та автобус линияга чиқмади, натижада шаҳардаги бир қанча корхоналар ва ташкилотларнинг иш маромн бузилди.

Масалани муҳокама қилиш чоғида Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министрлиги ўзига қарашли корхоналарда вазиятни нормаллаштириш юзасидан шошилинч тадбирлар кўрганлиги, тармоқнинг барча меҳнат коллективларида Бекобод автобус таксомотор паркида можаро чиқишининг сабаблари муҳокама қилинганлиги, ишлаб чиқариш базасини ва социал-маиший объектларни ривожлантириш ҳамда реконструкциялаш программаси ишлаб чиқилиб, амалга оширилаётганлиги маълумот учун қабул қилинди. Мазкур программада тармоқ ходимларининг энг муҳим муаммоларини ҳал этиш, уй-жойлар, соғлиқни сақлаш ва умумий овқатланиш объектларини қуриш суръатларини жадаллаштириш кўзда тутилган. Шу билан бирга Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министрлигига (Т. Аҳметов) ўзига қарашли ташкилотларда моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун шахсан жавобгар эканлиги кўрсатиб ўтилди.

Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, Иттифоқ қарамоғидаги корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларнинг раҳбарларига жойларда интизом, уюшқоқлик ва тартибни яхшилашга алоҳида эътибор бериш, меҳнат коллективларида соғлом вазиятни, зарур меҳнат ва турмуш шароитини вужудга келтириш учун барча чораларни кўриш, бунда социал-маданий соҳани ривожлантиришга, уй-жойлар, савдо, соғлиқни сақлаш объектларини, мактабгача тарбия болалар муассасаларини қуришни жадаллаштиришга алоҳида эътибор бериш вазифаси топширилди.

Мажлисда республикани социал-иқтисодий ривожлантиришнинг бошқа бир қанча масалалари кўриб чиқилди ва улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ИЖАРА МУНОСАБАТЛАРИ ҚАНДАЙ РИВОЖЛАНАЯПТИ?

Кейинги икки йил давомида республикада коллектив, оила ва якка тартибдаги пудрат билан бир қаторда хўжалик ичидаги ижара, ижара пудрати жорий этила бошланди.

1989 йилнинг 1 июлигача республиканинг 922 та хўжалиги ижара пудратини қўллади. Шундан 175 та хўжалик барча ишлаб чиқариш тармоқларида тўла ижара пудратига ўтди. Бу 1988 йилнинг 1 декабригача бўлганига қараганда ижара пудратига қисман ўтган хўжаликлар 4 баравар ва бутунлай ўтган хўжаликлар 25 баравар кўпайди. 1097,7 минг гектар экинзор, 359,4 минг бош қорамол, 65,8 мингта чўчқа ижарачилар ихтиёрига берилди.

Ижарачилар фаолиятининг асосий йўналиши — деҳқончилик маҳсулоти етиштиришдир. Республикада текшириб чиқилган 20 та коллективдан 45 проценти деҳқончилик билан шуғулланмоқда. Ижара пудрати пахтачилик, тамакичилик, сабзавотчилик соҳасида кенг қўлланилмоқда. Текширилган коллективлардан атиги 25 проценти республикада чорвачилик маҳсулоти етиштириш билан шуғулланмоқда.

Текширув шуни кўрсатдики, ижара коллективларининг 60 проценти ҳозирги босқичда ижара пудрати шароитида ишлашдан қаноатланмаяптилар. Етарли даражада мустақиллик берилмаганлиги, техника, механизм ва моддий-техника ресурслари билан таъминланиш паст даражада эканлиги бунинг асосий сабабларидир.

Текшириб чиқилган ижара коллективларининг 65 проценти яқин орада бозор йўқлиги, харид нархлари арзонлиги ва бошқа сабаблар натижасида қийинчилик сезмоқдалар, 60 проценти эса нормал медицина хизматига, 70 проценти эса маданий-маиший хизматга муҳтождир. Хўжаликлар (ижарага берувчилар) ижарачиларнинг ишлаб чиқариш фаолиятига аралашувига йўл қўйилмоқда. Ижарачи коллективлар товар-моддий қадриятлар, эҳтиёт қисмлар, техника билан таъминланмаяптилар, меҳнатга ҳақ тўлашда шартнома бузилишларига йўл қўйилмоқда.

Шулар ва бошқа кўпгина сабаблар ижара коллективлари аъзоларининг бундай шароитда келгусидаги ишларга эҳтиётлик билан муносабатда бўлишга мажбур этмоқда.

Шу билан бирга барча қийинчиликларга ва қишлоқ хўжалигида ижара шартнома мажбуриятларига риоя этилмаётганлигига қарамай фикри сўралган ижарачи коллективлардан 85 проценти ижара усулида ишлашни давом эттиришни ўйламоқдалар ва атиги 10 проценти шартнома муддати яқин орада тугагандан кейин уни давом эттириш истагида эмасликларини айтмоқдалар.

(ЎзТАГ).

Футбол

Кеча СССР биринчилигида навбатдаги тур учрашувлари ўтказилди. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси турнир жадвалида тўртинчи ўринда бораётган Воронежнинг «Факел» футболчиларини қабул қилди. Иккала команда ҳам ғалаба учун астойдил интилди. Ўйиннинг 4-минутида И. Шквирин томонидан киритилган ягона тўп йигитларимизга ғалаба келтирди. Шу билан пахтакорчилар 26 очко тўплаб, мавқеларини мустаҳкамлашди.

Муҳаррир
У. УСМОНОВ.

• Реклама ва эълонлар •

МИНИСТРЛИКЛАР, ДАВЛАТ КОМИТЕТЛАРИ, ИДОРАЛАР, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР, КОЛХОЗЛАР ВА СОВХОЗЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министрлигининг
РАҲБАР ХОДИМЛАР ВА МУТАХАССИСЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ БОШ ИНСТИТУТИ
(ГИПК)
ТУЗИЛГАН ШАРТНОМАЛАР АСОСИДА
идоравий бўйсинувдан қатъи назар автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги раҳбар ходимлари ва мутахассисларининг малакасини оширади.

Машғулотлар 144, 108 ва 76 соатлик программа бўйича иқтисод, автомобиль транспорти ва йўл хўжалигини бошқаришни ташкил этиш ва планлаштириш, автомобиль ва йўл техникасидан техникавий фойдаланиш, автомобиллар ва йўл техникасига техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш, автомобилларда юк ташиш ва йўл ҳаракати хавфсизлиги, автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш, кўприклар ва бошқа сунъий иншоотлар қурилиши ва улардан фойдаланиш, транспорт комплексида бухгалтерия ҳисоб-китоби ва молиявий ишлар, транспорт комплексида ҳисоблаш техникаси ва информатика, оммавий касб ишчиларини тайёрлаш (бульдозерчилар, кранчилар; катоклар, экскаваторлар, грейдерларнинг машинистлари, газ-электр пайвандчилар) ихтисослари юзасидан ишдан тўла ажралган ҳолда, шунингдек, ишдан қисман ажралган ҳолда олиб борилади.

Малака ошириш институтига тугалланган олий маълумотли ёки ўрта махсус маълумотли раҳбар ходимлари ва мутахассислар қабул қилинади.

Институтда, шунингдек раҳбар ходимларни ишдан ажралган ҳолда 3 ва 6 ойлик программа бўйича қайта тайёрлаш курслари ҳам ташкил этилади.

Бир киши учун бир ойга таълим курси баҳоси — 250 сўмгача.

Таълим курсини тамомлаганлар белгиланган нусхадаги гувоҳнома ёки диплом оладилар.

Малака оширишга келувчилар ўз ташкилотларидан кафолатланган йўлланма-хат, паспорт, 2 дона фотосурат (3х4 см.), маълумот ҳақидаги ҳужжат нусхасини ўзлари билан олиб келишлари лозим.

Ўқиш учун буюртмалар 1989 йил 5 августдан бошлаб қабул қилинади, шартномалар эса йил бўйи тузилади.

Автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги ташкилотларидан ўзларининг қайси идорага тааллуқли эканликларидан қатъи назар малака ошириш учун юборилаётган гуруҳ бўйича ўз таклифларини қуйидаги адресга жўнатишларини сўраймиз: Тошкент шаҳри, ГСП, Пушкин кўчаси, 68«а»-уй. Телефонлар — 68-28-32, 32-22-36.

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлиги
ТОШКЕНТ ЮРИДИК ТЕХНИКУМИ
1989—1990 ўқув йили учун
10-синф маълумотига эга бўлган кишиларни «ҳуқуқшунослик» ихтисоси бўйича

СИРТҚИ БЎЛИМГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 2 йилу 6 ой.

Ўқишга кирувчилар она (рус) тили ва адабиётидан ёзма (иншо), СССР тарихи (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар.

Ҳужжатлар 10 августгача қабул қилинади. Кириш имтиҳонлари 11 августдан 16 августгача ўтказилади.

Техникумга ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ёзилган ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, соғлиғи ҳақидаги 086/У формасидаги медицина справкаси, 3х4 см. ҳажмдаги олти дона фотосурат.

Паспорт ва ҳарбий хизматга дахлдор ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, 12-квартал 67«а»-уй.

Тошкент область халқ таълими бошқармаси
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ТОШКЕНТ РАЙОНИДАГИ 19-ҚИШЛОҚ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989—1990 ўқув йили учун
10-синф маълумотига эга бўлган 30 ёшгача йигит ва қизларни
АСАЛАРИЧИЛИК МУТАХАССИСЛИГИ БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 1 йил, ўқиш даври узлуксиз иш стажига киради. Аъло баҳо билан битирган ўқувчиларга техникум ва олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади ва конкурссиз қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия, тўрт маҳал иссиқ овқат ва кийим-кечаклар, студентлик билети билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикасига 1990 йил 1 апрелдан юборилади.

Колхоз ёки совхоздан йўлланма билан келганлар ишлаб чиқариш практикасига ҳамда ўқишни тамомлагандан сўнг ишга ўз яшаш жойларига юборилади. Ўқишни тамомлагач — асаларичи мутахассислиги бўйича диплом берилади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни 25 АВГУСТГАЧА топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, таржимаи ҳол, туғилганлик ҳақида гувоҳнома (асли) ҳамда паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома (асли), характеристика, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.), соғлиғи ҳақида 086/У формадаги справка, йўлланма.

Билим юрти адреси: Тошкент области Тошкент районн, Абдураҳмонов номли совхоз, 2-бўлим, 19-СПТУ. Телефон — 56-689.

Транспорт: Калинин майдонидаги «Келес» автостанциясидан 466-автобусга чиқиб, «19-СПТУ» бекатигача келинади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги
РЕСПУБЛИКА ТАРМОҚЛАРАРО РАҲБАР ХОДИМЛАР ВА МУТАХАССИСЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудир, доцент ва катта ўқитувчи: бошқарувнинг социал ва психологик муаммолари;

мудир ва доцент: хўжалик механизми ва иқтисодий таълим.

Конкурс муддати — 13 августгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 75-уй.

Телефонлар — 68-49-66, 67-67-80.

Тошкент халқ хўжалиги институтининг ректорати ва жамоат ташкилотлари «Халқ хўжалиги тармоқларида бухгалтерия ҳисоби, назорат ва таҳлил» кафедрасининг доценти Б. Бобобековга отаси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси

Бобобек САФАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон музика жамияти ва Давлат «Баҳор» ансамбли коллективи ансамблнинг музика раҳбари М. Шокировга онаси, Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артистка

Тўпахон НУРБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ТашЗНИИЭП» институти коллективи институтнинг бўлим бошлиғи Ў. Фозиловга отаси

Фозил НОСИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р.—11871. Б. — 181. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12